

Briselē, 7.7.2021.
COM(2021) 373 final

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

2020. gada ziņojums par konkurences politiku

{SWD(2021) 177 final}

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

2020. gada ziņojums par konkurences politiku

1. Ievads

Šis paziņojums ir pirmais pārskats par Komisijas konkurences politikas attīstību priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas vadībā¹. Tas aptver izmaiņas ES konkurences politikā 2020. gadā, un tas arī ir Komisijas 50. ziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai.

ES konkurences politikas leģitimitātes pamatā ir Līgumi, kuros Savienībai šajā jomā ir paredzēta ekskluzīva kompetence, kas vajadzīga, lai atbalstītu iekšējā tirgus darbību². Vairāk nekā 60 gadus ES konkurences noteikumu izpildei ir bijusi svarīga nozīme, lai saglabātu un veicinātu Eiropas ekonomiku, pamatojoties uz tādām Eiropas vērtībām kā taisnīgums, tiesiskums un uzticība. Konkurences politika arī attīstās līdz ar sociālajām, ekonomiskajām un regulatīvajām izmaiņām. Šobrīd, kad ES ir skārusi viena no smagākajām krīzēm, stingra konkurences politika Eiropas Savienībā ir svarīgāka nekā jebkad agrāk, lai sekmētu ekonomikas dinamismu, kas ir būtisks ātrākai atveseļošanai.

Urzulas fon der Leienas vadītās Komisijas pirmajā darbības gadā ES konkurences politikai bija svarīga nozīme Komisijas centienos reaģēt uz veselības aprūpes un ekonomikas krīzi, ko izraisīja Covid-19 uzliesmojums, un pārvarēt šo krīzi. Konkurences politikai arī bija svarīga nozīme atveseļošanās sekmēšanā, un vienlaikus tika ņemta vērā ES ekonomikas zaļās un digitālās pārkārtošanās nepieciešamība. Saskaņā ar priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas pilnvarojuma vēstuli priekšsēdētājas izpildvietniecei Margrētei Vestagerei³ Komisija turpināja nodrošināt, lai konkurences noteikumi arī turpmāk būtu piemēroti mūsdienu ekonomikai, tiktu panākta to stingra izpilde un tie veicinātu spēcīgu Eiropas rūpniecību gan ES mērogā, gan pasaulē.

2020. gadā konkurences politikas mehānismi izrādījās nozīmīgi, elastīgi un ātri pielāgojami veselības aprūpes un ekonomikas krīzes radītajiem ārkārtējiem apstākļiem. Spēja ātri reaģēt un pielāgot Komisijas konkurences politiku palīdzēja nodrošināt ES rūpniecības un iedzīvotāju vajadzības, vienlaikus saglabājot tirgus, kuros valda konkurence. Tas īpaši bija novērojams saistībā ar pasākumu kopumu, kas ļāva ātri sniegt atbalstu no publiskiem līdzekļiem izmantošanai reālajā ekonomikā vai kas bija ietverti plašākā politikas programmā, kuras mērķis bija atjaunot ilgtspējīgu izaugsmi, vienlaikus izvairoties no nevajadzīgiem tirgus izkropļojumiem.

¹ Politikas pamatnostādnes nākamajai Eiropas Komisijai (2019–2024) — Eiropas Savienība, kas tiecas uz augstākiem mērķiem — Mana programma Eiropai, Eiropas Komisijas priekšsēdētāja amata kandidāte Urzula fon der Leiena; skatīt:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/political-guidelines-next-commission_lv_0.pdf.

² LESD 3. pants.

³ Pilnvarojuma vēstule priekšsēdētājas izpildvietniecei Margrētei Vestagerei, 1.12.2019. Skatīt:

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/sites/comm-cwt2019/files/commissioner_mission_letters/mission-letter-margrethe-vestager_2019_en.pdf.

Komisija 2020. gada 13. marta paziņojumā “Koordinēta ekonomikas reakcija uz Covid-19 uzliesmojumu”⁴ izklāstīja dažādus dalībvalstīm pieejamos risinājumus, kuri ir ārpus ES valsts atbalsta kontroles tvēruma un kurus tās var ieviest, neiesaistot Komisiju. Tie ietvēra pasākumus, kas piemērojami visiem uzņēmumiem, attiecībā uz algu subsīdijām, uzņēmumu ienākuma un pievienotās vērtības nodokļu maksājumu vai sociālās apdrošināšanas iemaksu apturēšanu vai finansiālu atbalstu tieši patērētājiem par atceltiem pakalpojumiem vai biļetēm, kuras attiecīgie operatori neatlīdzina.

Komisija 2020. gada 19. martā pieņēma [pagaidu regulējumu valsts atbalsta pasākumiem](#), ar ko atbalsta ekonomiku, un, Covid-19 krīzei turpinoties, pārskatīja to vairākas reizes⁵. Turklāt 2020. gada 8. aprīlī Komisija pieņēma [paziņojumu par pagaidu regulējumu](#), kurā izklāstīti galvenie kritēriji, ko Komisija ievēros, novērtējot [sadarbības projektus](#), kuru mērķis ir novērst būtisko produktu un pakalpojumu trūkumu koronavīrusa uzliesmojuma laikā⁶. Vienlaikus Komisija ieviesa vairākus pasākumus, lai nodrošinātu darbības nepārtrauktību, un turpināja nodrošināt ES apvienošanās noteikumu īstenošanu, lai izvairītos no tirgus varas palielinājuma krīzes ietekmē.

Lai nodrošinātu konkurences noteikumu turpmāku mērķderīgumu un to, ka tie būs pilnīgi piemēroti, lai risinātu tādus uzdevumus kā strukturālas problēmas digitālajos tirgos un ārvalstu subsīdiu radīti konkurences kropļojumi ES tirgos, Komisija 2020. gadā sāka nozīmīgas politikas iniciatīvas. Piemēram, tā iesniedza [Digitālo tirgu tiesību akta](#) priekšlikumu un publicēja [Balto grāmatu par ārvalstu subsīdijām](#), lai sāktu apspriešanu par to, kā novērst ārvalstu subsīdiu iespējamo kropļojošo ietekmi uz iekšējo tirgu.

Komisija apliecināja savu gatavību izmantot konkurences politiku, lai sekmētu [Atveseļošanas un noturības mehānismu](#)⁷ īstenošanas sagatavošanu. Komisija ir palīdzējusi dalībvalstīm sagatavot atveseļošanas un noturības plānus, tostarp konkurences politikas aspektā, un ir publicējusi vairākus [skaidrojošus dokumentus](#), lai palīdzētu dalībvalstīm izstrādāt nacionālos atveseļošanas un noturības plānus un nodrošinātu, ka tie atbilst ES valsts atbalsta noteikumiem.

Risinot pandēmijas radītās aktuālās problēmas, ES konkurences noteikumu izpilde 2020. gadā veicināja Komisijas ilgtermiņa mērķu (2019.–2024. gadam) sasniegšanu, piemēram, “[Digitālajam laikmetam gatava Eiropa](#)”, “[Eiropas zaļais kurss](#)” un “[Ekonomika cilvēku labā](#)”. Komisijas priekšlikumā par daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam ir ietvertas svarīgas izmaiņas saistībā ar īpaša konkurences politikai paredzēta komponenta iekļaušanu [Vienotā tirgus programmā](#). Tas nodrošinās stabilu finansējumu pasākumiem, kuri uzlabo

⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Centrālajai Bankai, Eiropas Investīciju bankai un Eurogrupai “Koordinēta ekonomikas reakcija uz Covid-19 uzliesmojumu”, COM(2020) 112 final.

⁵ Komisijas paziņojums — Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā (OV C 91I, 20.3.2020., 1. lpp.), kas grozīts ar Komisijas paziņojumiem C(2020) 2215 (OV C 112I, 4.4.2020., 1. lpp.), C(2020) 3156 (OV C 164, 13.5.2020., 3. lpp.), C(2020) 4509 (OV C 218, 2.7.2020., 3. lpp.), C(2020) 7127 (OV C 340I, 13.10.2020., 1. lpp.) un C(2021) 564 (OV C 34, 1.2.2021., 6. lpp.).

⁶ Komisijas paziņojums — Pagaidu regulējums pretmonopola jautājumu novērtēšanai saistībā ar uzņēmumu sadarbību, reaģējot uz steidzamām situācijām, kuras izraisījis pašreizējais Covid-19 uzliesmojums (OV C 116, 8.4.2020., 7. lpp.).

⁷ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, COM(2020) 408 final, 28.5.2020.

Komisijas spēju nodrošināt izpildi, piemēram, uzlabotas izlūkošanas un izmeklēšanas metodikas izstrādei. Finansējums arī ļaus Komisijai stiprināt sadarbību ar valsts pārvaldes iestādēm ES un citās valstīs⁸.

2. ES konkurences politikas izmantošana Covid-19 pandēmijas ietekmes mazināšanai

2.1. Valsts atbalsta politika sekmēja dalībvalstu sniegto atbalstu Covid-19 pandēmijas kontekstā

2020. gadā līdz ar Covid-19 pandēmijas straujo izplatību un tās ievērojamo nelabvēlīgo ietekmi uz ES ekonomiku valstu un ES politikas veidotāji bija spiesti ātri reaģēt un dažādās jomās novērst šo nepieredzēto apdraudējumu. Būtiskie pasākumi īpaši ietvēra [atveseļošanas instrumentu Next Generation EU](#)⁹ 750 miljardu EUR vērtībā, Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas iedarbināšanu¹⁰ un dažādu medicīnisko ierīču, piemēram, ventilatoru, masku un, visbeidzot, vakcīnu, kopīgu iepirkumu.

Šajā kontekstā ES konkurences politika kļuva par svarīgu elementu reaģēšanā uz krīzi ekonomikas stabilizēšanai. Tas īpaši attiecās uz valsts atbalsta politiku. Mērķtiecīgam publiskajam atbalstam bija būtiska nozīme, lai novērstu kaitējumu, kas nodarīts veselīgiem uzņēmumiem, un lai saglabātu saimnieciskās darbības nepārtrauktību. Vienlaikus Komisija nodrošināja, ka publiskais atbalsts sasniedz grūtībās nonākušos uzņēmumus un ka tiek novērsta kaitīga subsidēšanas sacensība.

Krīzes sākumā pieņemtajā [pagaidu regulējumā](#) bija izklāstīti nosacījumi, kurus Komisija piemērotu, lai atzītu atbalstu par saderīgu ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu (atbalstu, kas “novērš nopietnus traucējumu kādas dalībvalsts tautsaimniecībā”)¹¹. 2020. gadā pagaidu regulējums tika grozīts vairākas reizes, un tādējādi tika apliecināta Komisijas spēja pielāgot noteikumus krīzes mainīgajam raksturam.

Tas tika paplašināts 2020. gada aprīlī, lai aptvertu atbalstu uzņēmumiem, kuri izstrādā, testē un ražo nepieciešamos produktus koronavīrusa apkarošanai, piemēram, vakcīnas, zāles, medicīniskās ierīces, dezinfekcijas līdzekļus un aizsardzības līdzekļus, kā arī atbalstu algu izmaksu segšanai un nodokļu samaksas termiņa pagarinājuma shēmas¹². Otrajā grozījumā, kas tika pieņemts 2020. gada maijā, bija izklāstīti kritēriji, kā dalībvalstis veic rekapitalizāciju un

⁸Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/690 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido iekšējā tirgus, uzņēmumu, tostarp mazo un vidējo uzņēmumu, konkurētspējas, augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomas un Eiropas statistikas programmu (vienotā tirgus programma) un atceļ Regulas (ES) Nr. 99/2013, (ES) Nr. 1287/2013, (ES) Nr. 254/2014 un (ES) Nr. 652/2014 (OV L 153, 3.5.2021., 1.–47. lpp.).

⁹Next Generation EU, kas ietilpst daudzgadu finanšu shēmā 2021.–2027. gadam, ir 750 miljardu EUR vērts pagaidu atveseļošanas instruments, kas palīdz novērst koronavīrusa pandēmijas izraisīto tūlītējo ekonomisko un sociālo kaitējumu. Atveseļošanas un noturības mehānisms ir instrumenta Next Generation EU kodols, un tas paredzēts aizdevumiem un dotācijām 672,5 miljardu EUR apmērā, kas pieejami, lai atbalstītu ES valstu veiktās reformas un investīcijas. Skatīt: Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2093 (2020. gada 17. decembris), ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam (OV L 433I, 22.12.2020., 11.–22. lpp.).

¹⁰LESD 121. un 126. pants.

¹¹Komisijas paziņojums — Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā (OV C 91I, 20.3.2020.).

¹²Šajā pagaidu regulējuma paplašinājumā ir paredzēti nosacījumi, kurus Komisija piemēro, lai atzītu atbalstu par saderīgu ar iekšējo tirgu saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu (“atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm”).

sniedz subordinēto aizdevumu grūtībās nonākušiem uzņēmumiem. Ar trešo grozījumu 2020. gada jūnijā pagaidu regulējums tika paplašināts, lai dalībvalstis publisko atbalstu varētu sniegt visiem mikrouzņēmumiem un mazajiem uzņēmumiem – pat tiem, kuri jau 2019. gada 31. decembrī bija nonākuši finansiālās grūtībās. Ceturtais grozījums tika pieņemts 2020. gada oktobrī, pagarinot pagaidu regulējuma piemērošanu par sešiem mēnešiem līdz 2021. gada 30. jūnijam un atļaujot atbalstu rekapitalizācijai līdz 2021. gada 30. septembrim. Ņemot vērā Covid-19 uzliesmojuma otro vilni un ilgāku krīzes laiku, nekā sākotnēji paredzēts, ar piekto grozījumu 2021. gada janvārī visi pagaidu regulējumā paredzētie pasākumi, tostarp rekapitalizācijas pasākumi, tika pagarināti līdz 2021. gada 31. decembrim, un tika paplašināta pagaidu regulējuma darbības joma, palielinot tajā noteiktos maksimālos apjomus un ļaujot noteiktus atmaksājamus instrumentus pārvērst tiešajās dotācijās līdz 2021. gada beigām.

Komisija ļoti īsā laika pieņēma daudzus lēmumus par valsts atbalstu saskaņā ar pagaidu regulējumu, ļaujot dalībvalstīm pieņemt pasākumus, lai atvieglotu Covid-19 pandēmijas ekonomisko ietekmi. Komisija 2020. gadā pieņēma 598 lēmumus par valsts atbalstu saistībā ar Covid-19¹³. Šajā laikposmā Komisija ir apstiprinājusi valsts atbalstu 3,08 triljonu EUR apmērā¹⁴. Vairāki no šiem atbalsta pasākumiem ir līdzfinansēti no kohēzijas politikas fondiem, jo īpaši pateicoties diviem ārkārtas reaģēšanas pasākumu kopumiem, ko ierosināja Komisija un 2020. gadā apstiprināja Eiropas Parlaments un Eiropadome, proti: Investīciju iniciatīva reaģēšanai uz koronavīrusu (*CRII*) un Papildinātā investīciju iniciatīva reaģēšanai uz koronavīrusu (*CRII+*).

Vairākas dalībvalstis paziņoja par “visaptverošām shēmām”, kas attiecas uz dažādām ekonomikas nozarēm, izmantojot dažādus atbalsta veidus, tostarp atbalstu, kas paredzēts maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Piemēram, Francija paziņoja par visaptverošu shēmu 7 miljardu EUR vērtībā īpaši MVU atbalstam. Shēma ietvēra vairākus atbalsta veidus, piemēram, tiešas dotācijas, aizdevumus ar izdevīgu procentu likmi un valsts garantijas aizdevumiem¹⁵. Vairākas dalībvalstis, tostarp Dānija, Bulgārija, Grieķija, Itālija, Rumānija, Beļģija un Slovākija, paziņoja par īpaši MVU paredzētu atbalstu. Atbalsts MVU tika sniegts dažādos veidos, piemēram, kā nodokļu samaksas termiņa pagarinājums (Dānija)¹⁶, valsts garantiju shēmas (Bulgārija)¹⁷ un dotācijas esošo parādsaistību procentu segšanai (Grieķija)¹⁸.

¹³ Minētajā skaitā ir ietverti lēmumi, kas pieņemti saskaņā ar pagaidu regulējuma ārkārtas tiesisko pamatu, kā arī valsts atbalsta noteikumiem, kurus piemēro parastos apstākļos. Tajā ir ietverti arī iepriekš pieņemtu lēmumu turpmākie grozījumi.

¹⁴ Šajā summā ir ietverti valsts atbalsta pasākumi, kas pieņemti saskaņā ar pagaidu regulējumu, jebkurš ar Covid-19 saistītais valsts atbalsts, kas apstiprināts citu valsts atbalsta noteikumu kopumu ietvaros, un koriģētās summas, kas ietvertas turpmākajos lēmumos par grozījumiem.

¹⁵ Lieta SA.56985 (2020/N) Francija “Covid-19: Régime cadre temporaire pour le soutien aux entreprises”, Komisijas 2020. gada 20. aprīļa lēmums.

Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202017/285598_2149988_102_2.pdf.

¹⁶ Lieta SA.57027 (2020/N) Dānija “Covid-19: Kredītinstrumenti un nodokļu samaksas termiņa pagarinājums attiecībā uz PVN un algas nodokli”, Komisijas 2020. gada 30. aprīļa lēmums. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202019/285826_2153371_56_2.pdf.

¹⁷ Lieta SA.56933 (2020/N) Bulgārija “Covid-19: starpposma MVU aizdevumu garantiju programma”, Komisijas 2020. gada 8. aprīļa lēmums. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202015/285460_2146849_41_2.pdf.

¹⁸ Lieta SA.56839 (2020/N) Grieķija “Covid-19: Atbalsts MVU kredītsaistībām dotāciju veidā saskaņā ar pagaidu regulējumu valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā”.

Vairākas dalībvalstis paziņoja par atbalstu [ar koronavīrusu saistītu produktu](#) pētniecībai, izstrādei, testēšanas infrastruktūrai un ražošanai¹⁹. Piemēram, Vācija paziņoja par vispārēju shēmu ar koronavīrusu saistītu produktu pētniecības, izstrādes, testēšanas infrastruktūras un ražošanas atbalstam²⁰.

Globālā pandēmija smagi skāra [transporta nozari](#). Komisija 2020. gadā pieņēma 42 lēmumus, atļaujot sniegt valsts atbalstu aviokompānijām, lidostām un uzņēmumiem, kuri veic apkalpošanu uz zemes, lai nodrošinātu tiem nepieciešamo likviditāti un kapitālu, kas zaudēti Covid-19 pandēmijas rezultātā. Vairākas aviokompānijas, tostarp *Air France*, *Lufthansa*, *SAS*, *Austrian Airlines*, *airBaltic*, *Blue Air*, *KLM*, *Nordica*, *Alitalia* un *Brussels Airlines*, izmantoja saskaņā ar pagaidu regulējumu apstiprināto atbalstu (LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkts)²¹. Atbalsts aviokompānijām arī tika apstiprināts saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu un Pamatnostādnēm par atbalstu glābšanai un pārstrukturēšanai²². Piemēram, Komisija apstiprināja valsts atbalstu Francijas aviokompānijai *Corsair*. Koronavīrusa uzliesmojums pastiprināja aviokompānijas finanšu grūtības. Tādēļ valsts atbalsts ietvēra divus atsevišķus pasākumus: pārstrukturēšanas atbalstu 106,7 miljonu EUR apmērā un 30,2 miljonus EUR, kas paredzēti, lai kompensētu kaitējumu, ko uzņēmumam *Corsair* izraisīja koronavīrusa uzliesmojums²³. Portugāles aviokompānija *TAP* nevarēja saņemt atbalstu pagaidu regulējuma ietvaros, jo uzņēmumam jau bija finansiālas grūtības līdz 2019. gada 31. decembrim. Komisija apstiprināja 1,2 miljardus EUR vērtu glābšanas aizdevuma piešķiršanu uzņēmumam *TAP*²⁴. Komisija arī apstiprināja shēmas, lai kompensētu kaitējumu, kas reģionālajiem un vietējiem sabiedriskā transporta uzņēmumiem radies noslēdzes (*lockdown*) un citu pasākumu dēļ²⁵. Papildus transportam paredzētajiem atbalsta pasākumiem Komisija saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu apstiprināja arī pasākumus, kurus dalībvalstis pieņēmušas attiecībā uz uzņēmumiem, ko īpaši skāris slimības uzliesmojums, piemēram, tūrisma, kultūras, viesmīlības un mazumtirdzniecības nozarē²⁶.

Komisijas	2020. gada	8. aprīļa	lēmums.	Skatīt:
				https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/1/202016/285303_2147455_84_2.pdf .

¹⁹ Piemēram, Itālija (SA.56786), Beļģija (SA.57173 un SA.57057), Francija (SA.57367), Malta (SA.57204 un SA.57075) un Čehija (SA.56961 un SA.57071).

²⁰ Lieta SA.57100 Vācija "Covid-19: Federālās programmas atbalsts ar koronavīrusu saistītai pētniecībai un izstrādei, investīcijām testēšanas infrastruktūrā un ražošanai", Komisijas 2021. gada 28. aprīļa lēmums. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57100.

²¹ Skatīt attiecīgi lietas SA.57082, SA.57153, SA.57369, SA.57543 un SA.58342, SA.57539, SA.58101, SA.57026, SA.56943, SA.57116, SA.57586, SA.58114, un SA.57544.

²² Komisijas paziņojums — Pamatnostādnēs par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai (OV C 249, 31.7.2014., 1.–28. lpp.).

²³ Lieta SA.58463 Francija "Pārstrukturēšanas atbalsts uzņēmumam *Corsair*", Komisijas 2020. gada 11. decembra lēmums. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_58463.

²⁴ Lieta SA.57369 "Covid-19 — atbalsts uzņēmumam *TAP*", Komisijas 2020. gada 10. jūnija lēmums. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57369.

²⁵ Piemēram, lieta SA.57675 (2020/N) Vācija "Covid-19 — reģionālā un vietējā sabiedriskā pasažieru transporta shēma", Komisijas 2020. gada 7. augusta lēmums. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/1/202033/287584_2180796_60_2.pdf.

²⁶ Piemēram, lieta SA.58214 Īrija "Covid-19 — Adaptācijas fonds tūrisma un viesmīlības uzņēmumu darbības atsākšanai", skatīt: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_58214;

lieta SA.57595 Horvātija "Kultūras ministrijas valsts atbalsta programma ekonomikas atbalstam pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā", skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57595;

Komisija arī pieņēma vairākus lēmumus saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu (atbalsts, ko sniedz, lai novērstu kaitējumu, ko nodarījušas dabas katastrofas vai ārkārtēji notikumi), piemēram, lai kompensētu kaitējumu pašnodarbinātajiem, subsidētu uzņēmumu nemainīgās izmaksas un kompensētu zaudējumus sporta pasākumu atcelšanas dēļ²⁷.

Komisija arī saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu apstiprināja vairākus valsts atbalsta pasākumus, kuri paredzēti konkrētiem dalībvalstu reģioniem. Piemēram, Vācija paziņoja par atbalsta fondu 46 miljardu EUR apmērā (*“BayernFonds”*) garantiju, rekapitalizācijas instrumentu un subsidētu parāda instrumentu veidā Bavārijai, lai sniegtu uzņēmumiem likviditātes un kapitāla atbalstu²⁸. Valsts atbalsta pasākumi tika apstiprināti arī Valonijas un Briseles reģionam Beļģijā un Friuli-Venēcijas Džulijas un Dienviditālijas reģionam²⁹.

Komisijas apstiprinātās summas dažādām dalībvalstīm būtiski atšķirās. Šīs atšķirības var daļēji izskaidrot ar dalībvalstu atšķirīgo tautsaimniecības lielumu.

Konkrētāk, Vācija paziņoja par aptuveni 51,5 % no apstiprinātā valsts atbalsta. Itālijas paziņoto pasākumu īpatsvars bija aptuveni 14,7 % no apstiprinātā valsts atbalsta kopsummas, savukārt Francijas paziņotais atbalsts veidoja 13,9 % no minētās summas. Spānijas paziņotā atbalsta īpatsvars bija 4,8 % no apstiprinātā valsts atbalsta kopsummas, savukārt Polijas un Beļģijas paziņotais atbalsts attiecīgi bija aptuveni 2 % un 1,8 %. Pārējo dalībvalstu paziņotais atbalsts ir 0,01 %–1,5 % no kopējās aplēstās summas — 3,08 triljoniem EUR. Faktiskā valsts atbalsta pasākumu ekonomiskā ietekme ir atkarīga no to īstenošanas, nevis no budžeta. Tādēļ Komisija uzrauga ar Covid-19 saistīto valsts atbalsta pasākumu īstenošanu un pielāgo valsts atbalsta stratēģiju situācijas attīstībai iekšējā tirgū.

Ņemot vērā visu 27 dalībvalstu atbildes divos secīgos Eiropas Komisijas veiktajos apsekojumos laikposmā no 2020. gada marta vidus līdz decembra beigām, kad bija apstiprināts atbalsts jau 2,96 triljonu EUR apmērā, faktiski tika izlietoti aptuveni 544 miljardi EUR. Absolūtā izteiksmē saskaņā ar dalībvalstu nosūtītajiem provizoriskajiem datiem Francija bija piešķīrusi vairāk nekā ceturto daļu no kopējā izmaksātā atbalsta (155,36 miljardus EUR), pēc tās ierindojās Itālija ar 19,8 % no kopējā izmaksātā atbalsta (107,9 miljardiem EUR), Vācija ar 19,1 % no kopējā izmaksātā atbalsta (104,25 miljardiem EUR) un Spānija ar 16,7 % (90,8 miljardiem EUR). Relatīvā izteiksmē

lieta SA.59048 Dānija “Covid-19 — atbalsts kafejnīcām, restorāniem, bāriem, naktsklubiem, pasākumu norises vietām un to piegādātājiem”, skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_59048.

²⁷ Lieta SA.56791 “Pagaidu kompensācijas shēma pašnodarbinātajiem, kurus finansiāli ietekmējis Covid-19”, Komisijas 2021. gada 25. marta lēmums, skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_56791; lieta SA.57291 “Covid-19 kompensācijas shēma — norādījumi attiecībā uz nemainīgo izmaksu subsīdijām”, Komisijas 2020. gada 23. maija lēmums, skatīt: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57291; lieta SA.57614 Čehija “Kompensācijas shēma sporta organizācijām, centriem un sporta pasākumu atcelšanai saistībā ar Covid-19 (“Covid — sporta programma”)”, Komisijas 2020. gada 22. jūlija lēmums. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/1/202030/286956_2175432_128_2.pdf.

²⁸ Lieta SA.57447 Vācija “*BayernFonds* Covid-19 pasākumi”. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/1/202040/286247_2192300_93_2.pdf.

²⁹ Lietas SA.57083, SA.57056, SA.58802 un SA.57005.

saskaņā ar dalībvalstu nosūtītajiem provizoriskajiem datiem Spānija ir izmaksājusi vislielāko summu attiecībā pret tās IKP (7,3%), nākamā bija Francija (6,4 %), Itālija (6,0 %), Grieķija (4,4 %), Malta (3,9 %), Ungārija (3,7 %), Portugāle (3,6 %), Polija (3,6 %) un Kipra (3,5 %). ES27 līmenī ar koronavīrusu saistītā valsts atbalsta izdevumi veidoja 3,9 % no ES IKP.

Papildus atbalstam, par kuru paziņots saskaņā ar pagaidu regulējumu, dalībvalstis var īstenot pasākumus, kas ir ārpus ES valsts atbalsta kontroles darbības jomas. Valsts atbalstu, kas uzskatāms par mazāk kropļojošu, piemēram, atbalstu, kura pamatā ir *de minimis* regulas³⁰, vai atbalstu saskaņā ar dažām grupu atbrīvojuma regulām³¹ var pieņemt bez Komisijas iepriekšēja apstiprinājuma. Tie citstarp ir tādi pasākumi kā algu subsīdijas un uzņēmumu ienākuma nodokļa un PVN maksājumu, kā arī sociālās apdrošināšanas iemaksu apturēšana.

2.2. Norādījumi tirgus dalībniekiem pretmonopola un apvienošanās kontroles jomā

Krīzes apstākļos tirgus disciplīnas saglabāšana, lai nodrošinātu vienotā tirgus darbību, kļūst vēl nozīmīgāka. Vienlaikus ir jāveicina sadarbība starp uzņēmumiem, lai nepieciešamības gadījumā mazinātu pandēmijas ietekmi.

Pretmonopola jomā Komisija ātri pieņēma vairākus pasākumus, kuri aptver dažādas nozares.

Komisija sniedza norādījumus tirgus dalībniekiem **paziņojumā**³² un **ad-hoc apstiprinājuma vēstulē**, kurā izklāstīti galvenie kritēriji, ko tā izmanto, novērtējot sadarbības projektus, kuru mērķis ir novērst tādu produktu un pakalpojumu piegādes deficītu, kas ir būtiski Covid-19 uzliesmojuma laikā, piemēram, zāles un medicīniskās ierīces. Turklāt Komisija sadarbojās ar uzņēmumiem, piemēram, autobūves nozarē, sniedzot neoficiālus norādījumus attiecībā uz sadarbības veidiem, kuri, visticamāk, neradīs problēmas, un noteica nepieciešamos aizsardzības pasākumus šādai sadarbībai.

Komisija 2020. gada 30. aprīlī izdeva trīs īstenošanas regulas, ar kurām uz laiku tiek atviegloti konkurences tiesību noteikumi **trīs lauksaimniecības nozarēs**, kuras smagi skārusi Covid-19

³⁰Komisijas Regula (ES) Nr. 1407/2013 (2013. gada 18. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam (OV L 352, 24.12.2013., 1. lpp.); Komisijas Regula (ES) Nr. 1408/2013 (2013. gada 18. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam lauksaimniecības nozarē (OV L 352, 24.12.2013., 9. lpp.); Komisijas Regula (ES) Nr. 717/2014 (2014. gada 27. jūnijs) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam zvejniecības un akvakultūras nozarē (OV L 190, 28.6.2014., 45. lpp.); Komisijas Regula (ES) Nr. 360/2012 (2012. gada 25. aprīlis) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam, ko piešķir uzņēmumiem, kuri sniedz pakalpojumus ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (OV L 114, 26.4.2012., 8. lpp.).

³¹Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 187, 26.6.2014., 1. lpp.); Komisijas Regula (ES) 2017/1084 (2017. gada 14. jūnijs), ar ko Regulu (ES) Nr. 651/2014 groza attiecībā uz atbalstu ostu un lidostu infrastruktūrai, paziņošanas robežvērtībām atbalstam kultūrai un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai un atbalstam sporta un multifunkcionālai atpūtas infrastruktūrai un reģionālā darbības atbalsta shēmām tālākajos reģionos un ar ko Regulu (ES) Nr. 702/2014 groza attiecībā uz attiecināmo izmaksu aprēķinu (OV L 156, 20.6.2017., 1. lpp.).

³² Komisijas paziņojums — Pagaidu regulējums pretmonopola jautājumu novērtēšanai saistībā ar uzņēmumu sadarbību, reaģējot uz steidzamām situācijām, kuras izraisījis pašreizējais Covid-19 uzliesmojums (OV C 116, 8.4.2020., 7. lpp.).

pandēmija³³. Īstenošanas regulas ļāva lauksaimniekiem un atzītām starpnozaru organizācijām īstenot pagaidu kolektīvu rīcību noteiktu nozaru stabilizēšanai.

Turklāt Eiropas Konkurences tīkls (EKT) izdeva kopīgo paziņojumu par pretmonopola noteikumu piemērošanu Covid-19 krīzes laikā un īstenoja ciešu sadarbību attiecībā uz konkurences jautājumiem, kas saistīti Covid-19. **Kopīgajā paziņojumā**³⁴ EKT dalībnieki pauda savu izpratni, ka ārkārtējā situācija varētu izraisīt nepieciešamību uzņēmumiem sadarboties, lai nodrošinātu trūkstošu ražojumu piegādi un taisnīgu sadali visiem patērētājiem. Viņi norādīja, ka neplāno aktīvi stāties pret nepieciešamajiem pagaidu pasākumiem, kuri ieviesti, lai novērstu piegāžu nepietiekamību. Vienlaikus bija īpaši svarīgi nodrošināt, lai produkti, kas uzskatāmi par būtiskiem patērētāju veselības aizsardzībai pašreizējā stāvoklī (piemēram, sejas maskas un dezinfekcijas gels), būtu pieejami par konkurētspējīgām cenām. Tādēļ EKT norādīja, ka tas nevilcināsies vērsties pret uzņēmumiem, kuri pašreizējo situāciju izmanto, veidojot kartelus vai ļaunprātīgi izmantojot savu dominējošo stāvokli. Pēc kopīgā paziņojuma izdošanas Komisija un valstu konkurences iestādes ir sadarbojušās, lai nodrošinātu, ka pandēmijas laikā netiek traucēta būtisku preču un pakalpojumu piegāde un ka tiek konsekventi ievēroti konkurences noteikumi, gan nodrošinot izpildi, gan sniedzot uzņēmumiem norādījumus par sadarbības iniciatīvām krīzes laikā. Pateicoties ciešai sadarbībai un ar Covid-19 saistītu pretmonopola gadījumu un norādījumu koordinēšanai, EKT spēja paust vienotu viedokli uzņēmumiem, kuri vēlējās izstrādāt pretmonopola noteikumiem atbilstošas iniciatīvas.

Apvienošanās kontroles jomā Komisija varēja turpināt darbības, pilnībā ievērojot savus juridiskos pienākumus un termiņus³⁵. Neatkarīgi no pandēmijas Komisijai 2020. gadā tika paziņots 361 darījums. Tāpat kā iepriekšējos gados vairums paziņoto apvienošanās neizraisīja ar konkurenci saistītas bažas, un tās varēja ātri izskatīt. Komisija pieņēma 352 lēmumus par uzņēmumu apvienošanās un iejaucās 18 gadījumos. No minētajiem iejaukšanās gadījumiem 13 apvienošanās darījumi tika atļauti, paredzot saistības pirmajā posmā³⁶, 3 darījumi³⁷ tika atļauti, paredzot kompensējošus pasākumus pēc otrā izmeklēšanas posma, un 1 apvienošanās

³³ Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2020/593 (2020. gada 30. aprīlis), ar ko atļauj nolīgumus un lēmumus par tirgus stabilizācijas pasākumiem kartupeļu nozarē (OV L 140, 4.5.2020., 13. lpp.); Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2020/594 (2020. gada 30. aprīlis), ar ko atļauj nolīgumus un lēmumus par tirgus stabilizācijas pasākumiem dzīvju koku un citu augu, sīpolu, sakņu un tamlīdzīgu augu daļu, grieztu ziedu un dekoratīvo zaļumu nozarē (OV L 140, 4.5.2020., 17. lpp.); Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2020/599 (2020. gada 30. aprīlis), ar ko atļauj vienošanās un lēmumus par ražošanas plānošanu piena un piena produktu nozarē (OV L 140, 4.5.2020., 37. lpp.). Pēc šīm Komisijas Īstenošanas regulām tika pieņemta Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2020/975 (2020. gada 6. jūlijs), ar ko atļauj nolīgumus un lēmumus par tirgus stabilizācijas pasākumiem vīna nozarē (OV L 215, 7.7.2020., 13. lpp.).

³⁴ Eiropas Konkurences tīkla (EKT) kopīgais paziņojums par konkurences tiesību piemērošanu koronavīrusa krīzes laikā. Skatīt: https://www.acceptance.ec.europa.eu/competition/ecn/202003_joint-statement_ecn_corona-crisis.pdf.

³⁵ Lai nodrošinātu darbības nepārtrauktību pandēmijas apstākļos, Komisija ieviesa e-paziņojumu rīku, kas ļauj uzņēmumiem tiešsaistē paziņot par paredzamo apvienošanās.

³⁶ Lietas M.9408 Assa Abloy / Agta Record, M.9434 UTC/Raytheon, M.9461 AbbVie/Allergan, M.9502 Synthomer / Omnova Solutions, M.9517 Mylan/Upjohn, M.9546 Gategroup / LSG European Business, M.9554 Elanco Animal Health / Bayer Animal Health Division, M.9674 Vodafone Italia / Tim / INWIT JV, M.9677 DIC / BASF Colors & Effects, M.9728 Altice/Omers/Allianz/Covage, M.9744 Mastercard/Nets, M.9776 Worldline/Ingenico un M.9779 Alstom / Bombardier Transportation.

³⁷ Lieta M.9014 PKN Orlen / Grupa Lotos, lieta M.9730 FCA/PSA, lieta M.9660 Google/Fitbit.

darījums³⁸ tika atļauts bez papildu nosacījumiem otrajā posmā. Vienkāršotā procedūra tika izmantota 76 % no visiem paziņotajiem darījumiem 2020. gadā.

2.3. Sagatavošanās atveseļošanai un krīzes pārvarēšanai

Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM), kura līdzekļu vērtība ir 672,5 miljardi EUR³⁹, veido lielāko daļu no *Next Generation EU* atveseļošanas pasākumu kopuma, kura vērtība ir 750 miljardi EUR⁴⁰. ANM atbalstīs publiskos ieguldījumus un reformas dalībvalstīs, palīdzot tām novērst Covid-19 pandēmijas ekonomisko un sociālo ietekmi, kā arī veicināt zaļo un digitālo pārkārtošanos.

³⁸ Lieta M.9409 *Aurubis / Metallo Group Holding*.

³⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17.–75. lpp.); Komisijas 2020. gada 28. maija priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu, *op. cit.* 2020. gada decembrī Padomē tika panākta politiska vienošanās, un Eiropas Parlaments apstiprināja ANM regulu 2021. gada 9. februārī.

⁴⁰ Citi izmantojamie instrumenti ir, piemēram, Taisnīgas pārkārtošanās fonds, programma “Digitālā Eiropa”, *rescEU* un jaunā veselības programma “ES veselība”.

Dalībvalstu atveseļošanas un noturības plānu pārbaude

Lai saņemtu dotācijas un aizdevumus ar zemām procentu likmēm ANM ietvaros, dalībvalstīm ir jāiesniedz Komisijai atveseļošanas un noturības plāni (ANP) pārbaudes veikšanai pirms līdzekļu izmaksas. Visi ANP ietvertie projekti ir jānovērtē, ņemot vērā valsts atbalsta noteikumus. Vairākas dalībvalstis 2020. gada rudenī iesniedza Komisijai ANP projektus, un Konkurences ĢD palīdzēja veikt pārbaudi un sniedza konsultāciju par ANP projektiem. Turklāt Konkurences ĢD kopā ar citiem Komisijas dienestiem palīdzēja dalībvalstīm sagatavot ANP atbilstoši valsts atbalsta noteikumiem. Tādēļ Komisija 2020. gada decembrī publicēja skaidrojošu dokumentu kopumu. Tas tika atjaunināts 2021. gada janvārī⁴¹.

3. Konkurences noteikumu turpmāka mērķderīguma nodrošināšana — plaša politikas programma

Komisija 2020. gadā turpināja visaptveroši pārskatīt konkurences noteikumus, lai nodrošinātu, ka tie ir piemēroti mainīgajai tirgus videi, tostarp ekonomikas digitalizācijas paātrināšanai. Pārskatā arī ir izmantota informācija, kuru sniedza trīs neatkarīgi īpašie konsultanti 2019. gada aprīļa ziņojumā par digitalizāciju un konkurences tiesībām⁴².

Proti, Komisija turpināja pārskatīt programmu, kas ietver daudzas svarīgākās grupu atbrīvojuma regulas, pamatnostādnes un paziņojumus, kā arī turpināja darbu saistībā ar vairākām iesāktajām iniciatīvām, lai nodrošinātu godīgu konkurenci vienotajā tirgū, piemēram, priekšlikumu par Digitālo tirgu tiesību aktu un ārvalstu subsīdiu iniciatīvu. Komisija 2020. gadā arī pabeidza 2014. gada valsts atbalsta modernizācijas paketes “atbilstības pārbaudi”.

3.1. Jauna politikas iniciatīva konkurences politikas rīkkopas uzlabošanai

Eiropas digitālajā stratēģijā⁴³, kuru Komisija publiskoja 2020. gada februārī, Komisija par galveno elementu izvirzīja divus tiesību aktu priekšlikumus, kuru mērķis ir izveidot visiem lietotājiem drošāku digitālo telpu, kur tiktu aizsargātas to pamattiesības un izveidoti konkurences apstākļi, kuri sniegtu iespēju novatoriskiem digitālajiem uzņēmējiem attīstīties iekšējā tirgū un konkurēt pasaules mērogā.

Komisija 2020. gadā pieņēma Digitālo tirgu tiesību akta priekšlikumu, lai nodrošinātu sāncensīgus un godīgus digitālos tirgus⁴⁴. Regulas priekšlikuma mērķis ir risināt strukturālās problēmas digitālajos tirgos, jo īpaši lielajās digitālajās platformās, kas pilda “vārtiņa” funkciju, proti, platformās, kuras darbojas kā starpnieki, kuri saista lielu lietotāju bāzi ar lielu skaitu uzņēmumu. Digitālās paketes ietvaros Komisija arī iesniedza Digitālo pakalpojumu

⁴¹ Komisijas dienestu darba dokuments “Guidance to Member States – Recovery and Resilience Plans” [Norādījumi dalībvalstīm — atveseļošanas un noturības plāni], SWD(2021) 12 final, 22.1.2021. Skatīt: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/document_travail_service_part2_v3_en.pdf.

⁴² “Competition Policy in the Digital Era” [Konkurences politika digitālajā laikmetā], 2019, skatīt: <https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>.

⁴³ “Shaping Europe’s Digital Future” [Eiropas digitālās nākotnes veidošana], Komisijas izdevums, 19.2.2020., ISBN 978-92-76-16362-6.

⁴⁴ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par sāncensīgiem un godīgiem tirgiem digitālajā nozarē (Digitālo tirgu tiesību akts) (COM(2020) 842 final, 15.12.2020.).

tiesību akta priekšlikumu⁴⁵. Uz abiem Komisijas priekšlikumiem attiecas parastā likumdošanas procedūra, un tie tiks apspriesti Parlamentā un Padomē 2021. gadā.

Digitālo tirgu tiesību akts

Digitālo tirgu tiesību akta (regulas priekšlikums, kuru pieņem saskaņā ar LESD 114. pantu) mērķis ir novērst to, ka vārtziņi piemēro netaisnīgus nosacījumus uzņēmumiem un patērētājiem. Piemēram, šādi netaisnīgi nosacījumi citstarp var būt aizliegums uzņēmumiem piekļūt saviem datiem, lietotāju piesaiste noteiktā pakalpojumā un pārejas uz alternatīviem pakalpojumiem ierobežošana. Uzņēmumi tiek klasificēti kā vārtziņi saskaņā ar tiesību aktu, ja tiek izpildīti trīs kumulatīvie kvantitatīvie kritēriji⁴⁶. Uz noteiktajiem vārtziņiem attiecas vairāki pienākumi un aizliegumi, lai nodrošinātu atvērtu tiešsaistes vidi, kas ir godīga gan attiecībā uz uzņēmumiem, gan patērētājiem un kas ir atvērta vispārējām inovācijām. Lai nodrošinātu jauno noteikumu lietderīgumu, ir paredzēta sankciju piemērošanas iespēja par Digitālo tirgu tiesību aktā paredzēto aizliegumu un pienākumu neievērošanu.

3.2. Apvienošanās un pretmonopola noteikumu un norādījumu atjaunināšana

3.2.1. Sasniegtais apvienošanās izvērtēšanas jomā

Komisija 2020. gadā pabeidza izvērtēt atsevišķus ES uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūras un kompetences noteikšanas aspektus⁴⁷. Dienestu darba dokuments, kurā apkopoti galvenie izvērtējuma konstatējumi, tika publicēts 2021. gada 26. martā⁴⁸. Ņemot vērā izvērtējuma rezultātus, Komisija pieņēma paziņojumu, kurā sniegtas vadlīnijas par to, kā piemērot lietu nodošanas mehānismu starp dalībvalstīm, kā izklāstīts Apvienošanās regulas 22. pantā, un sāka ietekmes novērtējumu, lai izpētītu politikas risinājumus, kā turpmāk mērķorientēt un vienkāršot uzņēmumu apvienošanās procedūras⁴⁹.

3.2.2. Vertikālās piegādes un horizontālās sadarbības noteikumu pārskatīšana

Līdz ar Komisijas dienestu darba dokumenta publicēšanu 2020. gada septembrī⁵⁰ Komisija noslēdza Vertikālo nolīgumu grupu atbrīvojuma regulas (“VNGAR”)⁵¹ un Vertikālo pamatnostādņu⁵² izvērtējumu. Izvērtējumā tika novērtēts, cik lielā mērā pašreizējais režīms ir

⁴⁵Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu (digitālo pakalpojumu tiesību akts), ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (COM(2020) 825 final, 15.12.2020.). Ar minēto tiesību aktu tiktu ieviesti noteikumi tiešsaistes pakalpojumiem (starpniecības pakalpojumiem, mitināšanas pakalpojumiem un tiešsaistes platformām). Uz šādu pakalpojumu sniedzējiem citstarp attiektos pārredzamības un ziņošanas prasības, informēšanas pienākumi, datu apmaiņas noteikumi un rīcības kodeksi.

⁴⁶ Dažas lielas tiešsaistes platformas digitālajos tirgos pilda “vārtziņa” funkciju. Digitālo tirgu tiesību aktā ir paredzēts kritēriju kopums, lai klasificētu lielu tiešsaistes platformu kā vārtziņi. Šie kritēriji ir izpildīti, ja uzņēmumam: i) ir spēcīga ekonomiskā pozīcija, būtiska ietekme uz iekšējo tirgu un tas darbojas vairākās ES valstīs, ii) ir spēcīga starpniecības pozīcija, kas nozīmē, ka tas saista lielu lietotāju bāzi ar lielu skaitu uzņēmumu, un iii) ir (vai drīzumā būs) ietekmīgs un noturīgs stāvoklis tirgū.

⁴⁷ Izvērtējumā uzmanība tika pievērsta četrām tēmām: i) turpmākai ES apvienošanās kontroles iespējamai vienkāršošanai, ii) kompetences noteikšanas robežvērtību efektivitātei, iii) lietu nodošanas sistēmas darbībai un iv) kontroles procedūru un izmeklēšanas regulējuma īpašiem tehniskajiem aspektiem apvienošanās darījumu novērtēšanā.

⁴⁸ Komisijas dienestu darba dokuments “Evaluation procedural and jurisdictional aspects of EU merger control” [ES apvienošanās kontroles procedūras un kompetences noteikšanas aspektu izvērtējums], SWD(2021) 66 final, 26.3.2021. Skatīt: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/IP_21_1384

⁴⁹ Komisijas paziņojums — Norādījumi par Apvienošanās regulas 22. pantā minētā lietu nodošanas mehānisma piemērošanu konkrētām lietu kategorijām, C(2021) 1959 final, 26.3.2021.

⁵⁰ Komisijas dienestu darba dokuments “Evaluation of the Vertical Block Exemption Regulation” [Vertikālo nolīgumu grupu atbrīvojuma regulas izvērtējums], SWD(2020) 173 final, 8.9.2020.

⁵¹ Komisijas Regula (ES) Nr. 330/2010 (2010. gada 20. aprīlis) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punkta piemērošanu vertikālo nolīgumu un saskaņotu darbību kategorijām (OV L 102, 23.4.2010., 1.–7. lpp.).

⁵² Pamatnostādnes vertikālo ierobežojumu jomā (OV C 130, 19.5.2010., 1.–46. lpp.).

sasniedzis mērķi radīt drošības zonu vertikāliem nolīgumiem, kas kopumā uzlabo efektivitāti, radot juridisko noteiktību un samazinot atbilstības nodrošināšanas izmaksas. Izvērtējuma mērķis arī bija izlemt, vai ļaut noteikumiem zaudēt spēku, pagarināt to darbību pašreizējā redakcijā vai pārskatīt tos.

Izvērtējums liecina, ka VNGAR un Vertikālās pamatnostādnes joprojām ir lietderīgi instrumenti, kas atvieglo uzņēmumu pašnovērtējuma veikšanu. Tomēr tirgi ir attīstījušies, un izvērtējumā tika konstatēti vairāki risināmi jautājumi. Komisija ir sākusi pārskatīšanu ar mērķi pārskatīt spēkā esošos noteikumus līdz 2022. gada 31. maijam, kad pašreizējie noteikumi zaudēs spēku.

Komisija 2020. gadā turpināja izvērtēt Pētniecības un izstrādes grupu atbrīvojuma regulu (PIGAR)⁵³ un Specializācijas nolīgumu grupu atbrīvojuma regulu (SNGAR)⁵⁴, kuras kopā tiek sauktas par [Horizontālajām grupu atbrīvojuma regulām \(HGAR\)](#). Komisijas [Pamatnostādnēs par horizontālās sadarbības nolīgumiem \(HSN\)](#) ir sniegti norādījumi par HGAR interpretāciju un par LESD 101. panta piemērošanu citiem horizontālajiem nolīgumiem. HGAR darbības termiņš beidzas 2022. gada 31. decembrī. Šo noteikumu mērķis ir atvieglot uzņēmumu sadarbību tādā veidā, kas ir ekonomiski vēlams un nerada nelabvēlīgu ietekmi konkurences politikas ziņā. Izvērtējuma laikā tiek vākti pierādījumi par to darbību, un tas palīdzēs Komisijai noteikt, vai tai būtu jāļauj Horizontālajām grupu atbrīvojuma regulām un pamatnostādnēm zaudēt spēku, pagarināt to darbības laiku vai tās pārskatīt. 2021. gadā ir paredzēts izstrādāt Komisijas dienestu darba dokumentu.

Komisija 2020. gadā turpināja izvērtēt 2010. gadā pieņemto [Mehānisko transportlīdzekļu grupu atbrīvojuma regulu \(MTGAR\)](#)⁵⁵. Izvērtējuma mērķis ir vākt faktus un pierādījumus par mehānisko transportlīdzekļu grupu atbrīvojuma regulas, kā arī attiecīgo pamatnostādņu darbību, jo īpaši pārbaudot, cik tāl ir izpildīti mērķi. MTGAR zaudē spēku 2023. gada maijā, un Komisijai 2021. gadā ir jāsniedz Parlamentam un Padomei izvērtējuma ziņojums.

3.2.3. Paziņojuma par tirgus definīciju izvērtējums

Komisija 2020. gadā arī sāka [Paziņojuma par tirgus definīciju](#) izvērtējumu⁵⁶. Paziņojumā ir sniegti norādījumi par principiem un paraugpraksi attiecībā uz to, kā Komisija, nodrošinot ES konkurences tiesību izpildi, piemēro konkrētā produkta tirgus un konkrētā ģeogrāfiskā tirgus jēdzienu. Izvērtējuma mērķis ir novērtēt, vai paziņojums joprojām atbilst paredzētajam mērķim, jo īpaši, ņemot vērā jaunākās tirgus tendences dažādās ekonomikas nozarēs, tostarp digitālos tirgus. Izvērtējuma rezultāti tiks publicēti 2021. gadā.

⁵³ Komisijas Regula (ES) Nr. 1217/2010 (2010. gada 14. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punkta piemērošanu dažām pētniecības un izstrādes nolīgumu kategorijām (OV L 335, 18.12.2010., 36.–42. lpp.).

⁵⁴ Komisijas Regula (ES) Nr. 1218/2010 (2010. gada 14. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punkta piemērošanu dažām specializācijas nolīgumu kategorijām (OV L 335, 18.12.2010., 43.–47. lpp.).

⁵⁵ Komisijas Regula (ES) Nr. 461/2010 (2010. gada 27. maijs) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punkta piemērošanu vertikālu nolīgumu un saskaņotu darbību kategorijām mehānisko transportlīdzekļu nozarē (OV L 129, 28.5.2010., 52.–57. lpp.).

⁵⁶ Komisijas paziņojums par jēdziena “konkrētais tirgus” definīciju Kopienas konkurences tiesībās (OV C 372, 9.12.1997., 5. lpp.).

3.2.4. Koplīgumi pašnodarbinātām personām

Digitālās platformas ir ietekmējušas to, kā cilvēki strādā. Tās nodrošina piekļuvi darbam un lielāku elastību, taču var arī palielināt dažu darba ņēmēju neaizsargātību. Personas, kas nodrošina pakalpojumus ar digitālo platformu starpniecību, ne vienmēr atbilst tradicionālo nodarbinātības kategoriju kritērijiem, un ne vienmēr ir skaidrs, vai ES konkurences noteikumi rada šķēršļus darba koplīguma slēgšanas sarunām tiem, kam šāds līgums ir nepieciešams. Komisija 2020. gada jūnijā sāka procesu, kurā novērtēja, vai ir nepieciešami ES līmeņa pasākumi, lai nodrošinātu lielāku juridisko noteiktību par ES konkurences tiesību piemērojamību darba koplīgumiem pašnodarbinātām personām. Sākotnējais informācijas vākšanas process tika veikts apspriešanas ietvaros par Digitālo pakalpojumu tiesību aktu. Paralēli Konkurences ĢD cieši sadarbojās ar ieinteresētajām personām, tostarp platformām un sociālajiem partneriem. Komisija 2021. gada janvārī publicēja sākotnējo ietekmes novērtējumu, kurā izklāstītas sākotnējās iespējas turpmākajai darbībai⁵⁷.

3.2.5. Privāttiesiskā izpilde — Īstenošanas ziņojums par Zaudējumu atlīdzināšanas direktīvu un Paziņojums par valstu tiesu īstenotu konfidencialas informācijas aizsardzību

Zaudējumu atlīdzināšanas direktīvā⁵⁸ ir paredzēti noteikumi, lai nodrošinātu, ka ikviena persona, kurai ir nodarīts kaitējums, jo uzņēmums vai uzņēmumu apvienība ir pārkāpuši konkurences tiesību aktus, var efektīvi īstenot tiesības prasīt pilnīgu atlīdzinājumu par šo kaitējumu no minētā uzņēmuma vai uzņēmumu apvienības valstu tiesās. Saskaņā ar direktīvu Komisija 2020. gada decembrī iesniedza Parlamentam un Padomei Īstenošanas ziņojumu⁵⁹.

Ziņojumā ir izvērtēts, kā ir īstenoti daži direktīvas pamatnoteikumi, piemēram, attiecībā uz tiesībām uz pilnīgu atlīdzinājumu, pierādījumu izprasīšanu, nolēmumu par pārkāpumu pierādījuma spēku, noilguma termiņiem, pārmaksas pārņemšanu un kaitējuma aplēšanu. Kopš direktīvas pieņemšanas 2014. gadā zaudējumu atlīdzināšanas prasību skaits valstu tiesās ir ievērojami palielinājies un zaudējumu atlīdzināšanas prasības Eiropas Savienībā ir kļuvušas daudz izplatītākas. Pēc pirmā sprieduma datuma kopējais lietu skaits 2014. gada sākumā bija aptuveni 50 lietas, savukārt 2019. gadā pēc strauja palielinājuma — 239 lietas. Šīs 239 lietas tika izskatītas 13 dalībvalstīs⁶⁰. Komisija secināja, ka Zaudējumu atlīdzināšanas direktīva, visticamāk, ir veicinājusi no ES konkurences tiesību aktu pārkāpumiem cietušo personu informētību par tiesībām pieprasīt atlīdzību par radīto kaitējumu.

Turklāt Komisija pieņēma nesaistošu Paziņojumu par valstu tiesu īstenotu konfidencialas informācijas aizsardzību tiesvedībā par ES konkurences tiesību privāttiesisko izpildi⁶¹.

⁵⁷ Sākotnējais ietekmes novērtējums “Koplīgumi pašnodarbinātām personām: ES konkurences noteikumu tvērums”, 6.1.2021. Skatīt: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12483-Kopligumi-pasnodarbinatam-personam-ES-konkurences-noteikumu-tverums_lv.

⁵⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/104/ES (2014. gada 26. novembris) par atsevišķiem noteikumiem, kuri valstu tiesībās reglamentē zaudējumu atlīdzināšanas prasības par dalībvalstu un Eiropas Savienības konkurences tiesību pārkāpumiem (OV L 349, 5.12.2014., 1.–19. lpp.).

⁵⁹ Zaudējumu atlīdzināšanas direktīvas 20. pants.

⁶⁰ Austrija, Beļģija, Dānija, Francija, Grieķija, Itālija, Nīderlande, Polija, Somija, Spānija, Ungārija, Vācija, kā arī Apvienotā Karaliste.

⁶¹ Komisijas paziņojums — Paziņojums par valstu tiesu īstenotu konfidencialas informācijas aizsardzību tiesvedībā par ES konkurences tiesību privāttiesisko izpildi (OV C 242, 22.7.2020., 1.–17. lpp.).

Paziņojumā ir sniegti norādījumi par pasākumiem, kurus valsts tiesas var piemērot, lai aizsargātu konfidencialu informāciju tiesvedības laikā un pēc tās slēgšanas. Šādi pasākumi, piemēram, ir rediģēšanas, konfidencialitātes loki, ekspertu izmantošana un tiesas sēžu rīkošana.

3.3. Valsts atbalsta noteikumu pārskatīšana

3.3.1. Valsts atbalsta noteikumu atbilstības pārbaudes noslēgums

Komisija 2020. gadā noslēdza 2019. gadā iesāktu [atbilstības pārbaudi](#)⁶² attiecībā uz valsts atbalsta noteikumiem, kuri tika pieņemti valsts atbalsta modernizācijas (VAM) paketes ietvaros. Atbilstības pārbaudē arī bija iekļautas [Dzelzceļa vadlīnijas](#)⁶³ un [Paziņojums par īstermiņa eksporta kredīta apdrošināšanu \(STEC\)](#)⁶⁴. Komisija izskatīja, vai noteikumi joprojām atbilst paredzētajam mērķim, arī ņemot vērā Eiropas zaļo kursu⁶⁵, Jauno industriālo stratēģiju⁶⁶ un Komisijas digitālo stratēģiju⁶⁷.

Atbilstības pārbaudes rezultāti tika publicēti 2020. gada oktobrī. Komisija secināja, ka izvērtējamie noteikumi pārsvarā joprojām atbilst paredzētajam mērķim. Tomēr daži noteikumi ir jāpārskata, tostarp, jāprecizē, jāpilnveido un jāvienkāršo, kā arī tie jāgroza, lai atspoguļotu jaunākās izmaiņas likumdošanā, pašreizējās prioritātes, izmaiņas tirgos un tehnoloģiju attīstību. Lai nodrošinātu pietiekamu laiku noteikumu grozīšanai, Komisija ir pagarinājusi⁶⁸

⁶² Atbilstības pārbaudē tika ietverti šādi noteikumi, kuri tika pieņemti valsts atbalsta modernizācijas ietvaros: Vispārīgā grupu atbrīvojuma regula (VGAR) (Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (OV L 187, 26.6.2014., 1.–78. lpp.)); *De minimis* regula (Komisijas Regula (ES) Nr. 1407/2013 (2013. gada 18. decembris) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam (OV L 352, 24.12.2013., 1.–8. lpp.)); Pamatnostādnes par reģionālo valsts atbalstu (Pamatnostādnes par reģionālo valsts atbalstu 2014.–2020. gadam (OV C 209, 23.7.2013., 1.–45. lpp.)); Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, attīstībai un inovācijai (Komisijas paziņojums — Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai (OV C 198, 27.6.2014., 1.–29. lpp.)); Paziņojums par svarīgiem projektiem visas Eiropas interesēs (*IPCEI*) (Komisijas paziņojums — Kritēriji, pēc kuriem analizē saderīgumu ar iekšējo tirgu valsts atbalstam ar mērķi sekmēt svarīgu projektu īstenošanu visas Eiropas interesēs (OV C 188, 20.6.2014., 4.–12. lpp.)); Pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumus (Komisijas paziņojums — Pamatnostādnes par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumus (OV C 19, 22.1.2014., 4.–34. lpp.)); Pamatnostādnes par valsts atbalstu lidostām un aviokompānijām (Komisijas paziņojums “Pamatnostādnes par valsts atbalstu lidostām un aviokompānijām” (OV C 99, 4.4.2014., 3.–34. lpp.)); Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai (Komisijas paziņojums — Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam (OV C 200, 28.6.2014., 1.–55. lpp.)); Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai (Komisijas paziņojums — Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai (OV C 249, 31.7.2014., 1.–28. lpp.)). Turklāt tā ietvēra arī 2008. gada Dzelzceļa vadlīnijas un 2012. gada Paziņojumu par īstermiņa eksporta kredīta apdrošināšanu. Minētie noteikumi netika pārskatīti valsts atbalsta modernizācijas ietvaros, taču izvērtējums bija nepieciešams, ņemot vērā izmaiņas ES tiesību aktos un Komisijas lietu izskatīšanas praksē.

⁶³ Komisijas paziņojums Kopienas vadlīnijas valsts atbalstam dzelzceļa uzņēmumiem (OV C 184, 22.7.2008., 13.–31. lpp.).

⁶⁴ Komisijas paziņojums dalībvalstīm par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu īstermiņa eksporta kredīta apdrošināšanai (OV C 392, 19.12.2012., 1.–7. lpp.).

⁶⁵ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas zaļais kurss”, COM(2019) 640 final, 11.12.2019.

⁶⁶ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Jauna Eiropas industriālā stratēģija”, COM(2020) 102 final, 10.3.2020.

⁶⁷ Komisijas paziņojums “Eiropas digitālās nākotnes veidošana”, 19.2.2020.

⁶⁸ Komisijas paziņojums par darbības termiņa pagarināšanu un grozījumiem Reģionālā atbalsta pamatnostādnēs 2014.–2020. gadam, Pamatnostādnēs par valsts atbalstu, lai veicinātu riska finansējuma ieguldījumus, Pamatnostādnēs par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam, Pamatnostādnēs par valsts atbalstu grūtībās

šo valsts atbalsta noteikumu derīguma termiņu līdz 2021. gada 31. decembrim⁶⁹. Pretējā gadījumā noteikumi būtu zaudējuši spēku 2020. gada beigās.

3.3.2. Tādu valsts atbalsta noteikumu pārskatīšana, kuri atbalsta Eiropas zaļo kursu

Valsts atbalsta noteikumi ir būtiska zaļās pārkārtošanās daļa. Saskaņā ar Komisijas paziņojumu par Eiropas zaļo kursu un atbilstības pārbaudes principiem valsts atbalsta pamatnostādņēm, kuras attiecas uz Eiropas zaļo kursu, pašlaik tiek veikta mērķtiecīga pārskatīšana, kura tiks pabeigta līdz 2021. gada beigām. Tās citstarp ir [Reģionālā atbalsta pamatnostādnes](#)⁷⁰, [IPCEI paziņojums](#)⁷¹, [Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai](#)⁷², [Riska finansējuma pamatnostādnes](#), [Vides un enerģētikas pamatnostādnes \(EEAG\)](#)⁷³ un atbilstīgās [VGAR](#) tiesību normas⁷⁴. Pārskatītās [ETS](#) pamatnostādnes tika pieņemtas 2020. gadā⁷⁵.

Grozītās [ETS](#) pamatnostādnes stājās spēkā 2021. gada 1. janvārī līdz ar jauno [ETS](#) tirdzniecības periodu. [ETS](#) pamatnostādnes ļauj dalībvalstīm kompensēt uzņēmumiem riska nozarēs daļu no augstākām elektroenerģijas cenām, kas izriet no [ETS](#) radītajiem oglekļa cenas signāliem (tā sauktās “netiešo emisiju izmaksas”).

Komisija 2020. gada novembrī aicināja ieinteresētās personas iesniegt piezīmes⁷⁶ par noteiktiem [Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai](#) aspektiem, ņemot vērā to plānoto pārskatīšanu. Pamatnostādnes, kuru derīguma termiņš tika pagarināts līdz 2021. gada 31. decembrim, tika novērtētas atbilstības pārbaudes ietvaros. Izvērtējums liecina, ka pamatnostādnes ir sekmējušas lietderīgāku un mazāk kropļojošu valsts resursu izmantošanu, lai uzlabotu vides aizsardzību un sasniegtu Enerģētikas savienības mērķus. Tomēr tās ir jāgroza, ņemot vērā jaunās tehnoloģijas un jaunus atbalsta veidus, kā arī jaunākos tiesību aktus un politikas nostādnes vides un enerģētikas jomā.

nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai un Paziņojumā par kritērijiem, pēc kuriem analizē saderīgumu ar iekšējo tirgu valsts atbalstam ar mērķi sekmēt svarīgu projektu īstenošanu visas Eiropas interesēs, Komisijas paziņojumā — Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai un Komisijas Paziņojumā dalībvalstīm par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu īstermiņa eksporta kredīta apdrošināšanai (OV C 224, 8.7.2020., 2.–4. lpp.).

⁶⁹ Līdz 2023. gada 31. decembrim tika pagarināti šādi valsts atbalsta noteikumi: Vispārīgā grupu atbrīvojuma regula (VGAR), *De minimis* regula, Pamatnostādnes par valsts atbalstu grūtībās nonākušu nefinanšu uzņēmumu glābšanai un pārstrukturēšanai. Skatīt arī Komisijas Regulu (ES) 2020/972 (2020. gada 2. jūlijs), ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1407/2013 attiecībā uz tās pagarināšanu un groza Regulu (ES) Nr. 651/2014 attiecībā uz tās pagarināšanu un attiecīgiem pielāgojumiem (OV L 215, 7.7.2020., 3.–7. lpp.).

⁷⁰ Reģionālā atbalsta pamatnostādnes 2014.–2020. gadam, kuras stājās spēkā 2014. gada 1. jūlijā (OV C 209, 23.7.2013, 1. lpp.).

⁷¹ Komisijas paziņojums — Kritēriji, pēc kuriem analizē saderīgumu ar iekšējo tirgu valsts atbalstam ar mērķi sekmēt svarīgu projektu īstenošanu visas Eiropas interesēs (OV C 188, 20.6.2014., 4.–12. lpp.).

⁷² Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai (OV C 198, 27.6.2014., 1. lpp.).

⁷³ Komisijas paziņojums — Pamatnostādnes par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai 2014.–2020. gadam (OV C 200, 28.6.2014., 1.–55. lpp.).

⁷⁴ Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu.

⁷⁵ Komisijas paziņojums — Pamatnostādnes par atsevišķiem valsts atbalsta pasākumiem saistībā ar siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu pēc 2021. gada, SEC(2020) 320 final, SWD(2020) 190 final, SWD(2020) 191 final, SWD(2020) 192 final, SWD(2020) 193 final, SWD(2020) 194 final, SWD(2020) 195 final, 21.9.2020.

⁷⁶ Komisijas paziņojums ar aicinājumu iesniegt piezīmes attiecībā uz Pamatnostādņu par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai pārskatīšanu, 12.11.2020.

Komisija 2020. gadā atbilstība pārbaudes ietvaros pabeidza 2014. gada [Paziņojuma par svarīgiem projektiem visas Eiropas interesēs \(IPCEI\)](#)⁷⁷ izvērtēšanu. Rezultāti liecina, ka IPCEI noteikumi kopumā atbilst paredzētajam mērķim, tomēr var būt nepieciešami daži mērķtiecīgi grozījumi, ņemot vērā IPCEI lietās (par mikroelektroniku un akumulatoriem) gūto pieredzi un lai nodrošinātu, ka IPCEI noteikumi pilnībā atbalsta Komisijas prioritātes, jo īpaši Eiropas zaļo kursu un digitālo stratēģiju, un sekmē MVU līdzdalību. Apspriešanās par pārskatīto IPCEI paziņojumu tika sākta 2021. gada februārī.

3.3.3. Apspriešanās ar ieinteresētajām personām par Pamatnostādnēm par valsts atbalstu platjoslas pakalpojumiem

Komisija 2020. gada septembrī sāka sabiedrisko apspriešanu, aicinot dalībvalstis un citas ieinteresētās personas sniegt viedokli un piezīmes par pašreizējiem ES valsts atbalsta noteikumiem par valsts atbalstu platjoslas tīklu izvēršanai⁷⁸. 2013. gada [Pamatnostādnēs par valsts atbalstu platjoslas pakalpojumiem](#) ļauj dalībvalstīm sniegt atbalstu platjoslas tīklu izvēršanai, ievērojot dažus nosacījumus⁷⁹. Sabiedriskā apspriešana ir vispārējās izvērtēšanas daļa, kuras mērķis ir novērtēt, vai pamatnostādnes joprojām atbilst paredzētajam mērķim vai arī tās būs jāatjaunina, ņemot vērā jaunākās tehnoloģiju un tirgus tendences.

3.3.4. PVTN paketes izvērtēšanas turpinājums

Komisija 2020. gadā turpināja 2012. gadā pieņemtās [Pakalpojumu ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi \(PVTN\)](#) paketes izvērtējumu. Izvērtēšana, kas tika iesākta 2019. gadā, aptver PVTN paziņojumu, PVTN lēmumu, PVTN nostādnes un PVTN *de minimis* regulu⁸⁰, ciktāl šie dokumenti attiecas uz veselības un sociālajiem pakalpojumiem (izņemot PVTN *de minimis* regulas izvērtējumu, kas aptver plašu nozaru klāstu). Paketes vispārējais mērķis ir sniegt atbalstu dalībvalstīm tādu PVTN finansēšanā, kuri ir ļoti svarīgi iedzīvotājiem un sabiedrībai kopumā, vienlaikus saglabājot valsts atbalsta kontroles svarīgākos aspektus. Izvērtējuma mērķis ir pārbaudīt, vai PVTN noteikumi, kuri attiecas uz veselības un sociālajiem pakalpojumiem, joprojām ir atbilstoši un nodrošina ES pievienoto vērtību. Izvērtējuma rezultāti tiks publicēti 2021. gadā.

3.3.5. Valsts atbalsta noteikumu lauksaimniecības un zivsaimniecības nozarē pārskatīšana

Komisija 2020. gadā turpināja pārskatīt valsts atbalsta noteikumus lauksaimniecības un zivsaimniecības nozarē. Pārskatīšana aptver Lauksaimniecības grupu atbrīvojuma regulu (LGAR)⁸¹, Pamatnostādnēs par valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē

⁷⁷ Komisijas paziņojums — Kritēriji, pēc kuriem analizē saderīgumu ar iekšējo tirgu valsts atbalstam ar mērķi sekmēt svarīgu projektu īstenošanu visas Eiropas interesēs (OV C 188, 20.6.2014., 4.–12. lpp.).

⁷⁸ Sabiedriskā apspriešana — Valsts atbalsta noteikumu platjoslas infrastruktūras izvēršanai novērtējums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/consultations/2020_broadband/index_en.html.

⁷⁹ Komisijas paziņojums — ES pamatnostādnēs valsts atbalsta noteikumu piemērošanai attiecībā uz platjoslas tīklu ātru izvēršanu (OV C 25, 26.1.2013., 1.–25. lpp.).

⁸⁰ Valsts atbalsta noteikumu par pakalpojumiem ar vispārēju tautsaimniecisku nozīmi (PVTN) veselības un sociālajā jomā un PVTN *de minimis* regulas izvērtējums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/evaluation_sgei_en.html.

⁸¹ Komisijas Regula (ES) Nr. 702/2014 (2014. gada 25. jūnijs), ar kuru konkrētas atbalsta kategorijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV L 193, 1.7.2014., 1. lpp.).

un lauku apvidos⁸², Zivsaimniecības nozares grupu atbrīvojuma regulu (ZNGAR)⁸³, Regulu par *de minimis* atbalstu zivsaimniecības un akvakultūras nozarē⁸⁴ un Pamatnostādnes par valsts atbalstu zivsaimniecības un akvakultūras nozarē⁸⁵. Šo instrumentu darbība tika pagarināta 2020. gadā, tie zaudēs spēku 2022. gada beigās un pašlaik tiek izvērtēti. Paredzams, ka izvērtēšana tiks beigta 2021. gadā un pēc tam tiks veikti ietekmes novērtējumi saskaņā ar prasībām par labāku regulējumu. Komisija veic pārskatīšanu, lai noteiktu tādus jaunus valsts atbalsta noteikumu kopumus lauksaimniecības un zivsaimniecības nozarē, kuri stāsies spēkā 2023. gadā.

4. ES konkurences politikas ieguldījums digitālajā pārkārtošanā un vienotā tirgus stiprināšanā

Ar pamatmērķi “**Digitālajam laikmetam gatava Eiropa**” Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena noteica digitālo jomu par vienu no galvenajām prioritātēm Komisijas pilnvaru termiņā. Lai veiksmīgi darbotos tirgos, kuros valda konkurence, uzņēmumiem ir jāievieš jauninājumi un jāklūst efektīvākiem. Tas īpaši attiecas uz tirgiem, kas orientēti uz inovācijām un strauji mainās. ES konkurences noteikumu un regulatīvo reformu efektīva izpilde ir ļoti svarīga ES ekonomikas digitālās pārkārtošanās kontekstā un sekmē noturīgu atveseļošanos Eiropas Savienībā. Nodrošinot ES konkurences noteikumu izpildi, Komisija turpina novērst atlikušos šķēršļus vienotajam tirgum.

4.1. Izpildes nodrošināšana pretmonopola politikā veicināja digitālo pārkārtošanos un vienotā tirgus stiprināšanu

Vienkristālshēmu (SoC) tirgos Komisija piemēroja pagaidu pasākumus attiecībā uz *Broadcom*⁸⁶, pasaules vadošo tādu mikroshēmojumu piegādātāju, kurus izmanto televizora papildierīcēs un modemos, jo tas saskaņā ar Komisijas sākotnējo viedokli ļaunprātīgi izmantoja savu dominējošo stāvokli vienkristālshēmu tirgos attiecībā uz i) televizora papildierīcēm, ii) optiskās šķiedras modemiem un iii) xDSL modemiem, jo ar televizora papildierīču un modemu ražotājiem noslēdza tādus nolīgumus, kuros bija iekļauti ekskluzivitāti sekmējoši noteikumi. Komisija 2020. gada oktobrī nolēma noteikt kā juridiski saistošas vairākas *Broadcom* piedāvātās saistības⁸⁷. *Broadcom* apņēmas atcelt tādus spēkā esošos ekskluzivitātes un daļējas ekskluzivitātes nosacījumus un izmantošanas nosacījumus attiecībā uz vienkristālshēmām televizora papildierīcēm un interneta modemiem, kuri

⁸² Komisijas paziņojums — Eiropas Savienības Pamatnostādnes par valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos 2014.–2020. gadam (OV C 204, 1.7.2014., 1. lpp.).

⁸³ Komisijas Regula (ES) Nr. 1388/2014 (2014. gada 16. decembris), ar ko konkrētas atbalsta kategorijas uzņēmumiem, kuri nodarbojas ar zvejas un akvakultūras produktu ražošanu, apstrādi un tirdzniecību, atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. pantu (OV L 369, 24.12.2014., 37. lpp.).

⁸⁴ Komisijas Regula (ES) Nr. 717/2014 (2014. gada 27. jūnijs) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam zvejniecības un akvakultūras nozarē (OV L 190, 28.6.2014., 45. lpp.).

⁸⁵ Komisijas paziņojums — Pamatnostādnes valsts atbalsta vērtēšanai zvejniecības un akvakultūras nozarē (OV C 217, 2.7.2015., 1. lpp.).

⁸⁶ Lieta AT.40608 *Broadcom*, Komisijas 2019. gada 16. oktobra lēmums. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40608/40608_2791_11.pdf.

⁸⁷ Lieta AT.40608 *Broadcom* — Apņemšanās saskaņā ar Regulas 1/2003 9. pantu, 7.10.2020. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40608/40608_2794_3.pdf.

paredzēti nolīgumos ar oriģinālā aprīkojuma ražotājiem. *Broadcom* piekrita turpmāk neslēgt līdzīgus nolīgumus.

Komisija 2020. gada janvārī noslēdza pēdējo izmeklēšanu par licencētu preču pārdošanu. Vairākiem uzņēmumiem, kuri pieder *Comcast Corporation*, tostarp *NBCUniversal*, Komisija piemēroja naudas sodu 14,3 miljonu EUR apmērā par ES pretmonopola noteikumu pārkāpšanu⁸⁸. *NBCUniversal* iekļāva filmu atribūtikas licencēšanas nolīgumos punktus, ar kuriem licenciātiem tika aizliegts veikt tiešsaistes pārdošanu un veikt tirdzniecību ārpus konkrētām teritorijām vai tika atļauts veikt pārdošanu vienīgi noteiktiem pircējiem. Šie punkti sadalīja vienoto tirgu, radot kaitējumu patērētājiem.

Viesnīcu izmitināšanas pakalpojumu nozarē 2020. gada februārī tika piespriests naudas sods 6,7 miljonu EUR apmērā Spānijas viesnīcu grupai *Meliá* par tādu punktu iekļaušanu nolīgumos ar ceļojumu rīkotājiem, saskaņā ar kuriem attiecīgie nolīgumi bija derīgi vienīgi tādu patērētāju rezervācijām, kas dzīvoja noteiktās valstīs⁸⁹. Komisija konstatēja, ka tas sadalīja vienoto tirgu, ierobežojot ceļojumu rīkotāju spēju brīvi pārdot viesnīcu izmitināšanas pakalpojumus visās EEZ valstīs un atbildēt uz tiešiem pieprasījumiem no patērētājiem, kuri dzīvo ārpus noteiktajām valstīm.

Komisija 2020. gadā veiksmīgi turpināja izmeklēšanu izskatīšanā esošās lietās un iesāka vairākas būtiskas pretmonopola izmeklēšanas digitālajā vidē.

Komisija 2020. gada novembrī izdeva paziņojumu par iebildumiem pret *Amazon*, kad sākotnēji konstatēja, ka *Amazon* ļaunprātīgi izmantoja savu dominējošo stāvokli, pārkāpjot ES pretmonopola noteikumus⁹⁰. *Amazon* darbojas kā mazumtirgotājs savā tirgū un vienlaikus ļauj

⁸⁸ Lieta AT.40433 *Film merchandise*, Komisijas 2020. gada 30. janvāra lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40433/40433_734_3.pdf.

⁸⁹ Lieta AT.40528 *Meliá (Holiday Pricing)*, Komisijas 2020. gada 21. februāra lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40528/40528_418_3.pdf.

⁹⁰ *Antitrust: Commission sends Statement of Objections to Amazon for the use of non-public independent seller data and opens second investigation into its e-commerce business practices*, Komisijas 2020. gada 10. novembra paziņojums presei. Skatīt: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2077.

trešo personu pārdevējiem veikt tirdzniecību, izmantojot to pašu platformu. Uzņēmumam *Amazon* ir piekļuve minēto trešo personu pārdevēju svarīgiem privātiem datiem. *Amazon* lieto šos datus mazumtirdzniecības algoritmiem un izmanto tos, lai kalibrētu *Amazon* mazumtirdzniecības piedāvājumus, radot kaitējumu citiem tirgū esošajiem pārdevējiem. Saskaņā ar Komisijas sākotnējo viedokli šāda rīcība ļauj *Amazon* izmantot dominējošo stāvokli tirgū tirgus pakalpojumu nodrošināšanai Francijā un Vācijā.

Komisija 2020. gada novembrī arī sāka otro oficiālo pretmonopola izmeklēšanu saistībā ar *Amazon* darījumdarbības praksi⁹¹. Izmeklēšana attiecas uz iespējamo prioritātes piešķiršanu saviem produktiem un pakalpojumiem un diskriminējošu praksi *Amazon* pārvaldītajā daudzpusējā platformā. Komisijai ir aizdomas, ka *Amazon* piešķir prioritāti saviem mazumtirdzniecības piedāvājumiem *Amazon* daudzpusējā platformā, kā arī tādu pārdevēju piedāvājumiem, kuri izmanto uzņēmuma *Amazon* loģistikas un piegādes pakalpojumus (tā sauktie pārdevēji, kas izmanto “piegādi ar *Amazon*”). Proti, Komisija izmeklē kritērijus, kurus *Amazon* iestata, lai atlasītu uzvarētāju ātrās pirkšanas logā (*Buy box*) savā daudzpusējā platformā. Komisija arī pārbauda atlases kritērijus, kuri ļauj pārdevējiem piedāvāt produktus klientiem, kas izmanto uzņēmuma *Amazon* lojalitātes programmu *Amazon Prime*. Šo kritēriju rezultātā arī var tikt piemērots priekšrocības princips *Amazon* mazumtirdzniecības piedāvājumiem vai *FBA* pārdevējiem. Lai varētu gūt ienākumus no pārdošanas *Amazon* daudzpusējā platformā, pārdevējiem ir ļoti svarīgi tikt izvēlētiem ātrās pirkšanas logā (*Buy box*) un sasniegt *Amazon Prime* klientus.

Komisija 2020. gada jūnijā sāka četras oficiālas izmeklēšanas pret uzņēmumu *Apple*. Komisija izmeklē, vai *Apple* nosacījumi, noteikumi un citi pasākumi, lai iekļautu pakalpojumu *Apple Pay* tirgotāju lietotnēs un tīmekļvietnēs *iPhone* un *iPad* ierīcēs, pārkāpj ES pretmonopola noteikumus. Komisija arī izmeklē *Apple* piekļuves ierobežojumu tuvā lauka komunikācijas (*NFC*) funkcionalitātei (bezkontakta maksājumi) *iPhone* ierīcēs maksājumu veikšanai veikalos un iespējamās *Apple Pay* piekļuves atteikumus⁹².

Turklāt divās izmeklēšanās tiek papildus izskatītas atsevišķas sūdzības, ko iesniedza *Spotify* un e-grāmatu/klausāmgrāmatu izplatītājs, par *App Store* noteikumu ietekmi uz konkurenci mūzikas straumēšanā un e-grāmatu/klausāmgrāmatu jomā. Šajās izmeklēšanās Komisijas pārbauda, vai *Apple* noteikumi lietotņu izstrādātājiem attiecībā uz lietotņu izplatīšanu, izmantojot *App Store*, nepārkāpj ES konkurences noteikumus⁹³. Izmeklēšanas īpaši attiecas uz *Apple* pašizstrādātās pirkumu lietotnes sistēmas obligāto izmantošanu (kurā *Apple* piemēro lietotņu izstrādātājiem 30 % komisiju par abonenta maksām) un izstrādātāju ierobežoto iespēju informēt *iPhone* un *iPad* ierīču lietotājus par alternatīvām lētākām iegādes iespējām ārpus lietotnēm. Minētās rīcības rezultātā konkurējošo lietotņu izstrādātājiem arī var būt liegta piekļuve svarīgiem klientu datiem, savukārt *Apple* var iegūt vērtīgus datus par konkurentu darbībām un piedāvājumiem.

⁹¹ Lieta AT.40703 *Amazon – Buy Box*, Komisijas 2020. gada 10. novembra lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40703/40703_67_4.pdf.

⁹² *Antitrust: Commission opens investigation into Apple practices regarding Apple Pay*, Komisijas 2020. gada 16. jūnija paziņojums presei. Skatīt: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1075.

⁹³ *Antitrust: Commission opens investigations into Apple's App Store rules*, Komisijas 2020. gada 16. jūnija paziņojums presei. Skatīt: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1073.

Lai ļautu Komisijai gūt pilnīgāku izpratni par konkurences jautājumiem, tirgus dinamiku un darbīdardarbības problēmām uz klientu vērstaī "lietu interneta" nozarē, Komisija 2020. gada jūlijā sāka minētās nozares izmeklēšanu⁹⁴. Komisija izpētīs rīcību, kura varētu radīt konkurences ierobežojumus vai kropļojumus un kuras gadījumā būtu nepieciešama agrīna iejaukšanās. Galīgais ziņojums tiks publicēts 2022. gadā.

Komisija 2020. gada jūlijā piemēroja naudas sodu trim enerģijas piegādātājiem (*Orbia*, *Clariant* un *Celanese*) kopumā 260 miljonu EUR apmērā par slepenu vienošanos iegādāties etilēnu par iespējami zemāko cenu, radot kaitējumu etilēna pārdevējiem⁹⁵. Etilēns ir uzliesmojoša ķīmiska viela, kuru galvenokārt izmanto polietilēna ražošanā, kas mūsdienās ir visizplatītākais plastmasas veids. Visi uzņēmumi atzina savu līdzdalību, palīdzēja Komisijai izmeklēšanas gaitā un piekrita izlīgumam. Ceturtajam kartelī iesaistītajam uzņēmumam *Westlake* netika piemērots naudas sods, jo tas atklāja informāciju par karteli Komisijai.

Komisija 2020. gada septembrī noslēdza divas citas izmeklēšanas par automobiļu rezerves daļu karteli⁹⁶. Tā piemēroja ražotājiem *Brose* un *Kiekert* kopējo naudas sodu 18 miljonu EUR apmērā. *Magna* un *Brose* piedalījās divpusējā kartelī par durvju moduļiem un logu regulatoriem⁹⁷, savukārt *Magna* un *Kiekert* noslēdza slepenu vienošanos attiecībā uz fiksatoriem un sprūdiem. Abu karteļu gadījumā uzņēmumi noteica cenas un apmainījās ar konfidenciālu komercinformāciju. Uzņēmumam *Magna* netika piemērots naudas sods, jo tas atklāja informāciju par abiem karteļiem Komisijai.

Teva un Cephalon vienošanās attiecībā uz samaksu par atlikšanu

Komisija 2020. gada novembrī piemēroja naudas sodu ⁹⁸ farmācijas uzņēmumiem *Teva* un *Cephalon* 60,5 miljonu EUR apmērā par vienošanos uz vairākiem gadiem atlikt *Cephalon* miega traucējumu zāļu modafinila lētākas ģenēriskās versijas laišanu tirgū pēc *Cephalon* galveno patentu derīguma termiņa beigām. Vienošanās tika noslēgta, krietni pirms *Teva* iegādājās uzņēmumu *Cephalon*. Vienošanās pārkāpa ES pretmonopola noteikumus un radīja būtisku kaitējumu ES pacientiem un veselības aprūpes sistēmām, mākslīgi paaugstinot modafinila cenas.

Lēmums attiecas uz izlīguma nolīgumu patentu jomā, ar kuru uzņēmums *Cephalon* vienojās ar uzņēmumu *Teva* nelaist tirgū modafinila ģenērisko versiju apmaiņā pret *Teva* labvēlīgu komercdarījumu kopumu un dažiem naudas maksājumiem. Uzņēmumam *Teva* bija savi patenti saistībā ar modafinila ražošanas procesu, un tas bija gatavs laist modafinilu tirgū savu ģenērisko versiju, kuru jau bija sācis pārdot Apvienotajā Karalistē. Vēlāk tas vienojās ar *Cephalon* izstāties no tirgus un neradīt konkurenci uzņēmuma *Cephalon* patentiem. Komisijas izmeklēšanā tika konstatēts, ka vairākus gadus šīs vienošanās attiecībā uz "samaksu par atlikšanu" mērķis un rezultāts bija panākt,

⁹⁴ Komisijas 2020. gada 16. jūlija Lēmums par nozares izmeklēšanas uzsākšanu attiecībā uz patēriņa precēm un pakalpojumiem, kas saistīti ar lietu internetu, saskaņā ar 17. pantu Padomes Regulā (EK) Nr. 1/2003, COM (2020) 4754 final. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/loT_decision_initiating_inquiry_en.pdf.

⁹⁵ Lieta AT.40410 *Ethylene*, Komisijas 2020. gada 14. jūlija lēmums. Skatīt:

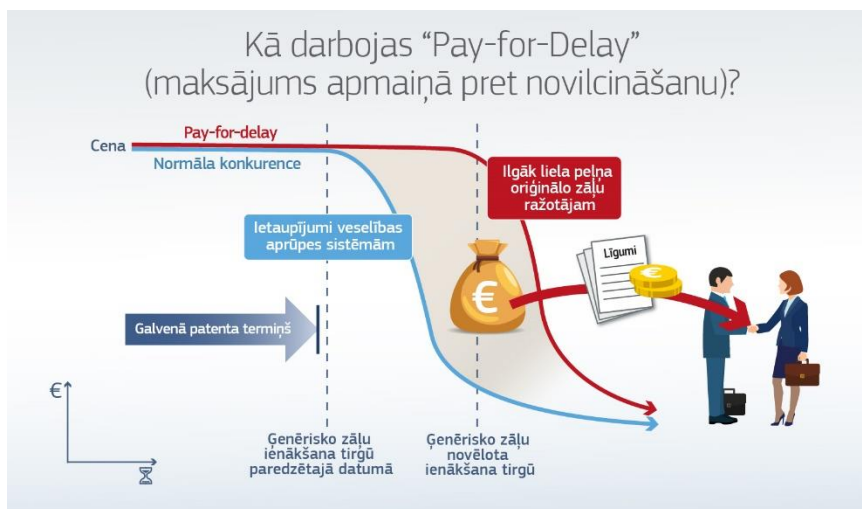
https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40410/40410_1654_6.pdf.

⁹⁶ Pēdējos gados Komisija ir piemērojusi naudas sodus par karteļa izveidošanu uzņēmumiem, kas piegādā automobiļu gultņus, automobiļu rūpniecībā izmantojamas vadu instalācijas, elastīgās putas, ko izmanto automobiļu sēdekļos, vieglo automobiļu un kravas automobiļu stāvvietas sildītājus, maīnstrāvas ģeneratorus un starterus, gaisa kondicionēšanas un dzinēja dzesēšanas sistēmas, apgaismes sistēmas, pasažieru drošības sistēmas un aizdedzes sveces, bremžu sistēmas, drošības jostas, drošības gaisa spilvenus un stūres.

⁹⁷ Lieta AT.40299 *Closure Systems*, Komisijas 2020. gada 29. septembra lēmums, publiskā versija pagaidām vēl nav pieejama.

⁹⁸ Skatīt: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2220.

lai *Teva* nekļūtu par konkurentu un ļautu uzņēmumam *Cephalon* arī turpmāk noteikt augstas cenas, lai gan tā galvenajiem modafinila patentiem jau sen bija beidzies derīguma termiņš.

4.2. Apvienošanās kontrole veicināja digitālo pārkārtošanos un vienotā tirgus stiprināšanu

Vispārējā tiesa 2020. gada maijā atcēla Komisijas 2016. gada lēmumu, ar ko tika aizliegta *Hutchinson 3G* un *Telefonica UK* apvienošanās⁹⁹. Komisija konstatēja, ka apvienošanās, kas samazinātu uzņēmumu skaitu no četriem uz trim, izraisītu cenu palielinājumu un ierobežotu izvēles iespējas patērētājiem mobilās telefonijas tirgū Apvienotajā Karalistē. Vispārējā tiesa apstiprināja, ka Komisija var aizliegt uzņēmumu koncentrāciju, kas nerada vai nestiprina dominējošo stāvokli, taču vienīgi tad, ja apvienošanās ietekmētu konkurenci tādā mērā, kas ir līdzvērtīgs dominējošajam stāvoklim. Vispārējā tiesa konstatēja, ka Komisija nav pierādījusi, ka koncentrācija likvidētu būtisku konkurences spiedienu, tādējādi būtiski kavējot faktisko konkurenci. Komisija ir pārsūdzējusi spriedumu Tiesā.

Komisija 2020. gada novembrī ar nosacījumu, ka tiks izpildītas saistības, apstiprināja ierosināto uzņēmuma *Covage* iegādi, ko veic *SFR FTTH* — uzņēmums, kuru kopīgi kontrolē *Altice*, *Allianz* un *Omers*¹⁰⁰. *SFR FTTH* un *Covage* ir nozīmīgi optiskās šķiedras kabeļu tīklu operatori Francijā. *Covage* pārdod piekļuvi optiskās šķiedras kabeļu tīkliem vairumtirdzniecības līmenī, savukārt *Altice* darbojas gan vairumtirdzniecības, gan mazumtirdzniecības līmenī. Komisija konstatēja, ka darījuma rezultātā apvienotajiem uzņēmumiem būtu ļoti spēcīgs stāvoklis vairumtirdzniecības *FTTO* (*fibre-to-the-office* — optiskās šķiedras kabelis līdz birojam) pakalpojumu jomā. Tādējādi citiem mazumtirgotājiem būtu mazāka alternatīvu piegādātāju. Tā kā uzņēmums *Covage* tiktu vertikāli integrēts uzņēmuma *SFR* mazumtirdzniecības darbībā, apvienotajam uzņēmumam būtu gan iespēja, gan stimuls neļaut mazumtirdzniecības konkurentiem piekļūt *Covage* optiskās šķiedras kabeļu

⁹⁹ Lieta T-399/16 *CK Telecoms UK Investments Ltd* pret Eiropas Komisiju, Vispārējās tiesas 2020. gada 28. maija spriedums. Skatīt:

<https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?oqp=&for=&mat=or&lrec=en&jge=&td=%3BALL&jur=C%2CT%2CF&num=T-399%252F16&page=1&dates=&pcs=Oor&lg=&pro=&nat=or&cit=none%252CC%252CCJ%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&language=lv&avg=&cid=1348430>.

¹⁰⁰ Lieta M.9728 *Altice/Omers/Allianz/Covage*, Komisijas 2020. gada 27. novembra lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9728.

jaudai vairumtirdzniecības līmenī. *SFR* piedāvāja nodalīt 95 % no *Covage FTTO* darījumdarbības jomas un slēgt pagaidu pakalpojumu nolīgumu, lai nodalītais uzņēmums kļūtu pilnīgi neatkarīgs.

Komisija 2020. gada decembrī ar nosacījumiem piekrita, ka uzņēmumu *Fitbit* pārdod uzņēmumam *Google*¹⁰¹. *Fitbit* izstrādā, ražo un izplata viedpulksteņus un aktivitātes reģistratorus. Komisijai bija bažas, ka *Google* varētu izmantot uzņēmuma *Fitbit* datubāzi, lai palielinātu jau tā *Google* īpašumā esošo plašo datu apjomu reklāmu personalizēšanai. *Google* arī varētu ierobežot konkurentu piekļuvi *Fitbit* tīmekļa lietojumprogrammas saskarnei (*API*) un padarīt neizdevīgāku uz plaukstas locītavas valkājamo ierīču konkurējošo ražotāju stāvokli, mazinot šo ierīču sadarbību ar *Android* viedtālruniem. Lai saņemtu atļauju, *Google* apņēmas neizmantot uzņēmuma *Fitbit* datus *Google* reklāmām un glabāt šādus datus atsevišķi datu silosā. Tāpat uzņēmums *Google* apņēmas arī turpmāk atļaut attiecīgajām trešajām personām piekļūt lietotāju veselības un fitnesa datiem lietojumprogrammās, izmantojot *Fitbit* tīmekļa *API* bez maksas un ar lietotāja piekrišanu. Uzņēmums apņēmas arī turpmāk nodrošināt konkurējošu uz plaukstas locītavas valkājamo ierīču sadarbību ar *Android* viedtālruniem. Visbeidzot, saistības ietver strīdu paātrinātas izšķiršanas mehānismu, kuru var izmantot trešās personas.

Degvielu un saistīto produktu piegādes jomā Eiropas Komisija 2020. gada jūlijā ar nosacījumiem piekrita, ka uzņēmumu *Grupa Lotos* pārdod uzņēmumam *PKN Orlen* — tie abi ir lieli Polijas integrēti naftas un gāzes uzņēmumi¹⁰². Komisijai bija bažas, ka sākotnēji paziņotais darījums būtu radījis kaitējumu konkurencei degvielas jomā Polijā, reaktīvo dzinēju degvielas jomās Polijā un Čehijā un saistīto produktu, piemēram, dažādu bitumena veidu, jomā Polijā. Uzņēmums *PKN Orlen* piedāvāja nodalīšanas un citu saistību paketi. Paketes ietvaros ir paredzēts nodalīt kapitāldaļu pārstrādes rūpnīcā, noliktavās, mazumtirdzniecības degvielas uzpildes stacijās un bitumena ražotnēs. Komisija secināja, ka šie pasākumi ļautu konkurentiem efektīvi konkurēt ar apvienoto uzņēmumu.

Dzelzceļa pārvadājumu nozarē Komisija 2020. gada jūlijā ar nosacījumiem piekrita, ka uzņēmums *Alstom*¹⁰³ iegādājas uzņēmumu *Bombardier Transportation*. *Alstom* un *Bombardier* ir pasaulē vadošie uzņēmumi dzelzceļa pārvadājumu jomā, un tie konkurē ļoti liela ātruma vilcienu (“ļoti liela ātruma ritošā sastāva”), kā arī dzelzceļa signālu risinājumu ražošanā un piegādē. Komisija secināja, ka darījums radītu nopietnas konkurences problēmas. *Alstom* kļūtu par neapstrīdamu tirgus līderi ļoti liela ātruma ritošo sastāvu un maģistrāļu ritošo sastāvu, kā arī maģistrāļu signālu jomā. Komisija piekrita visaptverošai saistību paketei, kuru piedāvāja uzņēmumi, kas apvienojas, un kurā bija nodalīti ļoti liela ātruma ritošā sastāva un maģistrāļu ritošā sastāva vilcienu peroni un ražotnes. Uzņēmumi *Alstom* un *Bombardier* arī piedāvāja piegādāt konkurentu mantotās borta signalizācijas iekārtas, kā arī sniegt nepieciešamo saskarnes informāciju un atbalstu.

¹⁰¹ Lieta M.9660 *Google/Fitbit*, Komisijas 2020. gada 17. decembra lēmums. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9660.

¹⁰² Lieta M.9014 *PKN Orlen/Grupa Lotos*, Komisijas 2020. gada 14. jūlija lēmums. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9014.

¹⁰³ Lieta M.9779 *Alstom/Bombardier Transportation*, Komisijas 2020. gada 31. jūlija lēmums. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9779.

Fiat Chrysler / Peugeot apvienošanās

Autobūves nozarē Komisija pēc rūpīgas izmeklēšanas un ar nosacījumiem apstiprināja *Fiat Chrysler Automobiles (FCA)* un *Peugeot SA (PSA)* apvienošanos¹⁰⁴. Darījuma rezultātā tika izveidota pasaulē ceturrtā lielākā autobūves grupa *Stellantis*. Komisija secināja, ka apvienošanās radītu kaitējumu konkurencei nelielu vieglo komerciālo transportlīdzekļu (*LCV*) tirgū vairākās dalībvalstīs. Uzņēmumi, kas apvienojās, apņēmas paplašināt spēkā esošo sadarbības nolīgumu starp *PSA* un *Toyota* attiecībā uz nelieliem *LCV*. *PSA* ražo *Toyota* transportlīdzekļus pārdošanai ES. Ar paplašināto nolīgumu tiks palielināta uzņēmumam *Toyota* pieejamā ražošanas jauda un transportlīdzekļiem un saistītajām rezervēs daļām un piederumiem tiks samazināta transfertcena. Šie pasākumi ļauj uzņēmumam *Toyota* efektīvi konkurēt ar *Stellantis* un paplašināt savu daļu nelielo *LCV* tirgū Eiropas Savienībā. Turklāt *FCA* un *PSA* piekrita grozīt remonta un uzturēšanas nolīgumus, kas noslēgti ar remontētāju tīkliem. Tiks atvieglota piekļuve remontētāju tīkliem, tādējādi ļaujot konkurentiem un jauniem tirgus dalībniekiem konkurēt nelielu *LCV* tirgū.

4.3. Valsts atbalsts veicināja digitālo pārkārtošanos un vienotā tirgus aizsardzību

Platjoslas infrastruktūra, kas apmierina vajadzības pēc ļoti liela digitālā ātruma, jaudas un kvalitātes, ir svarīga, lai sasniegtu ES 2025. gada savienojamības mērķus, kuri paredzēti digitālajā stratēģijā¹⁰⁵. Valsts atbalsts veicina ātrdarbīgu platjoslas tīklu ieviešanu Eiropas Savienībā, lai novērstu tirgus nepilnības, proti, tādus gadījumus un apgabalus, kur komerciālajiem operatoriem nav stimula nodrošināt pietiekamu platjoslas pārklājumu.

Komisija 2020. gada augustā apstiprināja 200 miljonu EUR kuponu shēmu, lai palīdzētu ģimenēm ar zemiem ienākumiem Itālijā piekļūt ātrdarbīgiem platjoslas pakalpojumiem¹⁰⁶. Valsts atbalsts shēma samazinās digitālo plaisu Itālijā, vienlaikus ierobežojot iespējamās konkurences kropļojumus. Komisija 2020. gada decembrī arī apstiprināja 20 miljonu EUR kuponu shēmu, lai palīdzētu studentiem Grieķijā piekļūt platjoslas pakalpojumiem un izmantot attālināto mācīšanos tiešsaistē¹⁰⁷.

Komisija saskaņā ar ES valsts atbalsta noteikumiem apstiprināja Vācijas shēmu ļoti lielas jaudas platjoslas tīklu ieviešanas atbalstam Vācijā¹⁰⁸. Shēmas mērķis ir izstrādāt jaunu, publiski finansētu ļoti lielas jaudas savienojamības infrastruktūru, kas nodrošinās ātrāku internetu mājāsaimniecībām, uzņēmumiem un valsts iestādēm Vācijā. Vācija kā prioritāti noteiks mājāsaimniecības, kurām ir piekļuve ātrumam, kas mazāks par 100 megabitiem sekundē, lai samazinātu digitālo plaisu starp lauku un pilsētu reģioniem Vācijā. Saskaņā ar šo shēmu Vācijas mērķis ir nodrošināt gigabitu tīklu pieejamību visiem iedzīvotājiem līdz 2025. gadam.

¹⁰⁴ Lieta M.9730 *FCA/PSA*, Komisijas 2020. gada 21. decembra lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9730.

¹⁰⁵ Komisijas paziņojums "Eiropas digitālās nākotnes veidošana", 19.2.2020. Skatīt: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lv/TXT/?uri=CELEX:52020DC0067>.

¹⁰⁶ Lieta SA.57495 *Italy – Broadband vouchers for certain categories of families*, COM(2020) 5269 final, Komisijas 2020. gada 4. augusta lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202037/286902_2187163_119_2.pdf.

¹⁰⁷ Lieta SA.57357 *Greece – Broadband voucher scheme for students*, COM(2020) 8441 final, Komisijas 2020. gada 3. decembra lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/20212/288333_2230042_140_2.pdf.

¹⁰⁸ Lieta SA.52732 *Germany – National gigabit scheme*, COM(2020) 7859 final, Komisijas 2020. gada 13. novembra lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202048/288295_2213478_121_2.pdf.

5. ES konkurences politikas ieguldījums, lai veicinātu zaļo pārkārtošanos

Eiropas Savienība ir stingri apņēmusies ierobežot klimata pārmaiņas un vides degradāciju un virzīt uz priekšu Eiropas zaļo kursu kā Eiropas izaugsmes stratēģiju. Zaļās inovācijas ir ne tikai ES politisko mērķu pamatā, bet arī atspoguļotas tiesību aktu priekšlikumos un finansējuma prioritātēs. ES konkurences politika ir piemērota, lai sekmētu ES mērķu vides jomā un klimata mērķrādītāju sasniegšanu, tostarp ekonomikas dekarbonizāciju un pāreju transporta nozarē no piesārņojošām fosilajām degvielām uz alternatīvajām degvielām saskaņā ar Komisijas mobilitātes politiku.

Šajā kontekstā Komisija 2020. gada oktobrī izdeva [uzaicinājumu sniegt informāciju par konkurences noteikumu un ilgtspējas politikas sadarbību](#)¹⁰⁹. Komisija aicināja dažādas ieinteresētās personas, tostarp ekspertus konkurences jomā, akadēmisko aprindu pārstāvjus, rūpniecības pārstāvjus, vides aizsardzības grupas un patērētāju organizācijas, paust viedokli un sniegt informāciju par to, vai pretmonopola politika, apvienošanās politika un valsts atbalsta politika darbojas saskaņoti ar vides un klimata politiku. Sniegtais ieguldījums tika izmantots 2021. gada februārī rīkotajā [konferencē](#). Ziņojumu par apspriešanas procesa analīzi ir paredzēts publicēt 2021. gada vidū.

5.1. Valsts atbalsts zaļās pārkārtošanās veicināšanai

Valsts atbalsta kontroles jomā Komisija novērtēja un apstiprināja valsts pasākumus, kuri veicina atjaunojamo energoresursu izmantošanu, uzlabo energoefektivitāti, nepieciešamības gadījumā atbalsta bezemisiju/mazemisiju mobilitātes infrastruktūras ieviešanu, stimulē bezemisiju/mazemisiju transportlīdzekļu pieprasījumu sabiedriskajam un privātajam transportam un samazina CO₂ un citas emisijas (ieskaitot dekarbonizācijas pasākumus) vai uzlabo cirkularitāti.

Komisija 2020. gada jūlijā apstiprināja atbalsta shēmu elektroenerģijas ražošanai no atjaunojamiem energoresursiem Īrijā — Atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas atbalsta shēma (RESS)¹¹⁰. RESS palīdzēs Īrijai sasniegt valsts mērķrādītāju, lai īstenotu pārkārtošanos no fosilajiem kurināmajiem un sasniegtu 70 % atjaunojamo energoresursu īpatsvaru elektroenerģijas piegādes struktūrā līdz 2030. gadam. Komisija konstatēja, ka atbalsts ir nepieciešams, tam ir stimulējošā ietekme un tas ir samērīgs un ierobežots līdz nepieciešamajam minimumam, jo atbalsta summa tiks noteikta, izmantojot uz konkurenci balstītas izsoles. Lieta arī parāda, kā sniegt atbalstu projektiem, ko izstrādājušas atjaunojamo energoresursu kopienas un kas paredzēti kopienām, kurās tiek ieviesti projekti, ko atbalsta RESS saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem.

Komisija 2020. gada maijā secināja, ka kompensācija 52,5 miljonu EUR apmērā, ko Nīderlande piešķir ar ogleņiem darbināmas elektrostacijas *Hemweg* priekšlaicīgas slēgšanas

¹⁰⁹ Konkurences politika zaļā kursa atbalstam — Uzaicinājums sniegt ieguldījumu, Komisijas 2020. gada 13. oktobra ziņojums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/information/green_deal/call_for_contributions_lv.pdf.

¹¹⁰ Lieta SA.54683 *Irish RES electricity support*, Komisijas 2020. gada 20. jūlija lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54683.

gadījumā, atbilda ES valsts atbalsta noteikumiem¹¹¹. Minētais pasākums sekmēs CO₂ samazināšanu, pārmērīgi nekropļojot konkurenci vienotajā tirgū. Komisija izdeva līdzīgu lēmumu saistībā ar kompensācijām ar oglekļa darbināmu elektrostaciju priekšlaicīgas slēgšanas gadījumā Vācijā¹¹².

Komisija 2020. gada novembrī apstiprināja Rumānijas shēmu tādu centralizētās siltumapgādes sistēmu būvniecībai un/vai modernizēšanai, kurās tiek izmantoti vienīgi atjaunojamie energoresursi¹¹³. Pasākums sniegs iespēju pārejai no fosilo kurināmo enerģijas ražošanas uz siltuma ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem. Valsts atbalsta noteikumi ļauj dalībvalstīm atbalstīt centralizētās siltumapgādes ražošanu un sadali, ievērojot noteiktus nosacījumus, kuri paredzēti Komisijas Pamatnostādnēs par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai. Eiropas zaļā kursa investīciju plāns, kuru Komisija publicēja 2020. gada janvārī, ļauj dalībvalstīm palielināt maksimālo atbalsta summu centralizētās siltumapgādes ražošanai.

Komisija 2020. gada decembrī apstiprināja Nīderlandes shēmu 30 miljardu EUR apmērā tādu projektu atbalstīšanai, kuri samazina siltumnīcefekta gāzu emisijas Nīderlandē¹¹⁴. Shēma (*Stimulerend Duurzame Energieproductie (SDE++)*) sekmēs ES vides mērķu sasniegšanu, pārmērīgi nekropļojot konkurenci. Šī inovatīvā shēma būs pieejama projektiem, kuros izmantotas dažādas tehnoloģijas (atjaunojamo energoresursu elektroenerģija, gāze un siltumenerģija, rūpnieciskā atlikumsiltuma un siltumsūkņu izmantošana, rūpniecisko siltumapgādes procesu elektrifikācija un ūdeņraža ražošanas elektrifikācija, oglekļa uztveršana un uzglabāšana rūpnieciskajos procesos, ieskaitot ūdeņraža ražošanu un atkritumu incinerāciju) un kuriem tiks sniegti atbalsta piedāvājumi, pamatojoties uz CO₂ emisiju samazinājumu tonnās salīdzinājumā ar pamatscenāriju.

Otrais svarīgais projekts visas Eiropas interesēs (IPCEI) par akumulatoriem

2020. gada laikā notika apspriešanās 12 dalībvalstu un Komisijas starpā attiecībā uz otro IPCEI par akumulatoru vērtībķēdi. Austrija, Beļģija, Francija, Grieķija, Horvātija, Itālija, Polija, Slovākijas, Somija, Spānija, Vācija un Zviedrija 2020. gada decembrī kopīgi paziņoja par otro IPCEI par akumulatoriem e-mobilitātei un enerģijas glabāšanai. Projekts ar nosaukumu "Eiropas akumulatoru inovācija" atbalstīs pētniecību un inovāciju akumulatoru vērtībķēdē. Minētās 12 dalībvalstis turpmākajos gados nodrošinās līdz 2,9 miljardiem EUR lielu finansējumu. Paredzams, ka papildus publiskajam finansējumam, būs pieejamas privātās investīcijas vēl 9 miljardu EUR apmērā. Ar projektu papildina pirmo IPCEI akumulatoru vērtībķēdē, kuru Komisija apstiprināja 2019. gada decembrī. Projekts atbilst Komisijas politikai, kuras mērķis ir pāreja no videi kaitīgu fosilo degvielu izmantošanas uz alternatīvo degvielu tehnoloģijām un ES ekonomikas divējādā pārkārtošanās saskaņā ar Eiropas zaļo kursu un digitālo stratēģiju¹¹⁵. Komisija 2021. gada janvārī pieņēma lēmumu, ar kuru apstiprina šo IPCEI¹¹⁶.

¹¹¹ Lieta SA.54537 *Netherlands – Prohibition of coal for the production of electricity in the Netherlands*, Komisijas 2020. gada 12. maija lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/1/202025/284556_2165085_151_2.pdf.

¹¹² Lieta SA.58181 *Tender mechanism for the phase-out of hard coal in Germany*, Komisijas 2020. gada 25. novembra lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_2208.

¹¹³ Lieta SA.55433 *Romania – RES District heating projects*, Komisijas 2020. gada 6. novembra lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/1/20214/287759_2235900_143_2.pdf.

¹¹⁴ Lieta SA.53525 *the Netherlands – SDE++ scheme for greenhouse gas reduction projects, including renewable energy*, Komisijas 2020. gada 14. decembra lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53525.

¹¹⁵ Komisijas paziņojums "Eiropas digitālās nākotnes veidošana", 19.2.2020. Skatīt:

Komisija, dalībvalstis un rūpniecības pārstāvji 2020. gadā turpināja apspriest iespējamos jaunus *IPCEI* ūdeņraža tehnoloģiju, mazoglekļa nozaru, mikroelektronikas un akumulatoru jomā.

5.2. Pretmonopola tiesību normu izpildes nodrošināšana un apvienošanās kontrole veicina zaļo pārkārtošanos

Pretmonopola tiesību normu izpilde var attiekties ne tikai uz uzņēmuma darbību, kas, iespējams, ir vērsta uz konkurences ierobežošanu tīru tehnoloģiju izstrādē, bet arī var kavēt rīcību, kuras mērķis ir bloķēt piekļuvi būtiskai infrastruktūrai vai brīvai resursu plūsmai, kas nepieciešami aprites ekonomikai un Eiropas zaļā kursa mērķu sasniegšanai.

Komisija 2020. gadā turpināja izmeklēšanu pret uzņēmumiem *BMW*, *Daimler* un *VW* (*Volkswagen*, *Audi* un *Porsche*) par iespējamo konkurences ierobežojumu attiecībā uz emisiju attīrīšanas tehnoloģiju¹¹⁷.

Pretmonopola tiesību normu izpildes pasākumi arī var būt nozīmīgi, lai atbalstītu Eiropas zaļā kursa mērķi attīstīt konkurētspējīgu un pievilcīgu pasažieru dzelzceļa transporta nozari. Šajā kontekstā Komisija turpināja notiekošās izmeklēšanas¹¹⁸. Čehijas dzelzceļa gadījumā vēsturiskais dzelzceļa operators *České dráhy* (*ČD*) tiek turēts aizdomās par plēsonīgas cenas noteikšanu pasažieru dzelzceļa maršrutā Prāga–Ostrava, kas ir Čehijas dzelzceļa tīkla pamatelements. Komisija 2020. gada oktobrī nosūtīja uzņēmumam *České dráhy* paziņojumu par iebildumiem¹¹⁹.

6. Ekonomika, kas dod labumu cilvēkiem — ES konkurences politikas ieguldījums ciešākā un godīgākā ekonomikas un monetārajā savienībā

ES ir izveidota uz sociālās tirgus ekonomikas pamata, un tās galvenais pīlārs ir ES konkurences politiku. Gan iedzīvotāji, gan uzņēmumi veiksmīgi attīstās, ja ekonomika darbojas to labā. Komisija 2020. gadā atbalstīja šo Komisijas pamatmērķi, popularizējot uz konkurenci vērstus, vienlīdzīgus apstākļus un digitālu naratīvu darbībās, kuru mērķis ir atveseļošanas pasākumu kopuma īstenošana Eiropas semestra, kapitāla tirgu savienības, banku savienības un efektīvas nodokļu piemērošanas kontekstā¹²⁰.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/lv/TXT/?uri=CELEX:52020DC0067>.

¹¹⁶ *State aid: Commission approves EUR 2.9 billion public support by twelve Member States for a second pan-European research and innovation project along the entire battery value chain*, Komisijas 2021. gada 26. janvāra paziņojums presei. Skatīt: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_226. Lēmuma nekonfidencialā versija būs pieejama ar lietas numuru SA.55855 (Austrija), SA.55840 (Beļģija), SA.55844 (Horvātija), SA.55846 (Somija), SA.55858 (Francija), SA.55831 (Vācija), SA.56665 (Grieķija), SA.55813 (Itālija), SA.55859 (Polija), SA.55819 (Slovākija), SA.55896 (Spānija) un SA.55854 (Zviedrija) valsts atbalsta reģistrā konkurences tīmekļvietnē. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/register/.

¹¹⁷ Lieta AT.40178 *Car emissions*, Komisijas 2019. gada 5. aprīļa paziņojums par iebildumiem. Skatīt:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_2008.

¹¹⁸ Komisija turpinās pretmonopola izmeklēšanas, tostarp lietā, kas attiecas uz iespējamo plēsonīgo cenu noteikšanu pasažieru dzelzceļa maršrutā Prāga–Ostrava, kas ir Čehijas dzelzceļa tīkla pamatelements.

¹¹⁹ Lieta AT.40156 *Czech Rail*. Komisija uzņēmumam *České dráhy* nosūtīja paziņojumu par iebildumiem saistībā ar iespējamo plēsonīgo cenu noteikšanu. Skatīt: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2017.

¹²⁰ Komisijas paziņojums — Rīcības plāns cīņai pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un nodokļu sistēmas vienkāršošanu (2020. gada 2. cet.), kas iekļauts Pielāgotās Komisijas darba programmas 2020. gadam COM(2020) 440 final 1. un 2. pielikumā, 27.5.2020.

6.1. Ilgtspējas nodrošināšana banku nozarē

2020. gadā nebija jaunu atsevišķu valsts atbalsta gadījumu finanšu iestādēm. Tomēr Komisija apstiprināja jau esošo shēmu darbības pagarināšanu, saskaņā ar kurām dalībvalstis, ja tas nepieciešams konkrētā gadījumā, var palīdzēt ļoti nelielām grūtībās nonākušām finanšu iestādēm vai krājaizdevu sabiedrībām veikt organizētu iziešanu no tirgus. Komisija apstiprināja šādas shēmas Polijā, Itālijā un Īrijā¹²¹. Komisija arī apstiprināja likviditātes atbalsta shēmas dzīvotspējīgām bankām ar pagaidu likviditātes problēmām, ja tas nepieciešams konkrētā gadījumā, Grieķijā un Itālijā¹²².

Dalībvalstis turpināja veicināt attīstības banku izveidi vai paplašināšanu. Valsts atbalsta ziņā valsts finansētas attīstības bankas var veikt precīzi definētu uzdevumu, lai novērstu tirgus nepilnības, ja vien šādas bankas neizstumj no tirgus komerciālās finanšu iestādes. Komisija 2020. gadā apstiprināja finansējumu jaunai attīstības finanšu iestādei Nīderlandē *Invest International*¹²³. Komisija arī apstiprināja finansējumu *Scottish National Investment Bank* izveidei¹²⁴. Visbeidzot, Komisija apstiprināja jaunas valsts attīstības bankas *Banco Português de Fomento* izveidi Portugālē¹²⁵. Itālijā ("GACS") un Grieķijā ("*Hercules*") 2020. gadā turpināja darboties bezatbalsta shēmas, kas ieviestas, lai risinātu mantoto problēmu saistībā ar augstu ienākumus nenesošo aizdevumu (INA) līmeni. Šīs shēma ir veiksmīgs piemērs, kā dalībvalstis var palīdzēt bankām sakārtot bilances, nepiešķirot atbalstu un nekropļojot konkurenci.

6.2. Cīņa pret selektīviem nodokļu atvieglojumiem

Cīņa pret nodokļu apiešanu un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas ir viena no Komisijas programmas prioritātēm. Komisija 2020. gadā turpināja izmeklēšanu par iespējamo Nīderlandes piešķirto valsts atbalstu uzņēmumiem *Inter IKEA*, *Starbucks* un *Nike*,

¹²¹ Lieta SA.58389 *Fifth prolongation of the resolution scheme for cooperative banks and small commercial banks*, Komisijas 2020. gada 29. oktobra lēmums. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_58389; lieta SA.56635 *Tenth prolongation of the Credit Unions Orderly Liquidation Scheme*, Komisijas 2020. gada 8. jūnija lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_56635; lieta SA.57053 *11th prolongation of the Credit Union restructuring and stabilisation scheme*, Komisijas 2020. gada 8. maija lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57053; lieta SA.58819 *12th prolongation of Credit Union restructuring and stabilisation scheme*, Komisijas 2020. gada 30. oktobra lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_58819; lieta SA.57378 *16th prolongation of the Credit Union Resolution Scheme 2020-2021*, Komisijas 2020. gada 12. jūnija lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57378; lieta SA.57516 *Italian orderly liquidation scheme for small banks*. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=3

¹²² Lieta SA.57262 *Prolongation of the Greek State Guarantee Scheme for banks 01.06.2020-30.11.2020 (Art. 2 of Law 3723/2008)*, Komisijas 2020. gada 16. jūnija lēmums. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57262; Lieta SA.57515 *COVID-19 – Italian bank liquidity support scheme*, Komisijas 2020. gada 10. novembra lēmums. Skatīt: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57515.

¹²³ Lieta SA.55465 *Invest International*, Komisijas 2020. gada 29. maija lēmums. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_55465.

¹²⁴ Lieta SA.54780 *Scottish National Investment Bank*, Komisijas 2020. gada 5. novembra lēmums. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54780.

¹²⁵ Lieta SA.55719 *Banco Português de Fomento*, Komisijas 2020. gada 4. augusta lēmums. Skatīt:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_55719.

Luksemburgas piešķirto atbalstu uzņēmumam *Huhtamäki* un iespējamo Beļģijas piešķirto atbalstu 39 atsevišķiem Beļģijas virspelņas shēmas atbalsta saņēmējiem.

Vispārējā tiesa 2020. gada jūlijā atcēla Komisijas 2016. gada lēmumu, kurā Komisija konstatēja, ka divi Īrijas nodokļu nolēmumi par labu uzņēmumam *Apple* uzskatāmi par nesaderīgu valsts atbalstu. Vispārējā tiesa nosprieda, ka Komisija nav saskaņā ar likumdošanas prasībām pierādījusi, ka uzņēmumam *Apple* ir piešķirta selektīva ekonomiskā priekšrocība¹²⁶. Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisija nav pierādījusi, ka apstrīdētie tiesas nolēmumi radušies Īrijas nodokļu iestāžu rīcības brīvības rezultātā. Turklāt Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisijai nav izdevies parādīt metodikas kļūdas apstrīdētajos nodokļu nolēmumos, kuru rezultātā tiktu samazināta uzņēmuma *Apple* apliekamā peļņa Īrijā. Komisija ir pārsūdzējusi spriedumu Tiesā¹²⁷.

7. Spēku apvienošana konkurences kultūras veicināšanā Eiropas un pasaules mērogā

7.1. Sadarbība ar valstu konkurences iestādēm Eiropas Konkurences tīklā

Komisija un valstu konkurences iestādes visās ES dalībvalstīs 2020. gadā turpināja sadarboties un nodrošināt konsekventu LESD 101. un 102. panta piemērošanu visa Eiropas Konkurences tīkla (EKT) ietvaros¹²⁸. EKT mērķis ir izveidot efektīvu tiesisko regulējumu, ar kuru panākt ES konkurences tiesību izpildi attiecībā uz uzņēmumiem, kas iesaistās pārrobežu darījumdarbības praksē, kura ierobežo konkurenci.

2020. gadā tīklā tika sāktas 139 jaunas izmeklēšanas un tika iesniegti 97 paredzētie lēmumi. Šie dati iekļauj attiecīgi Komisijas izmeklēšanas un lēmumus. Papildus šiem Regulā (EK) Nr. 1/2003 minētajiem sadarbības mehānismiem ES konkurences noteikumu konsekventu izpildi nodrošina arī citas EKT sadarbības darba plūsmas. Tīkla dalībnieki regulāri tikās, lai apspriestu lietas agrīnos posmos, politikas jautājumus, kā arī stratēģiskas nozīmes jautājumus. Horizontālās darba grupās un nozaru apakšgrupās 2020. gadā tika organizētas 24 sanāksmes, kurās ES konkurences iestāžu ierēdņi apmainījās ar viedokļiem. Kā iepriekš minēts 2.2. iedaļā, EKT izdeva kopīgo paziņojumu par pretmonopola noteikumu piemērošanu Covid-19 krīzes laikā un īstenoja ciešu sadarbību attiecībā uz konkurences jautājumiem, kas saistīti ar Covid-19.

¹²⁶ Lietas T- 778/16 un T- 892/16 Valsts atbalsts — Īrijas īstenots atbalsts — Lēmums, ar kuru atbalsts atzīts par nesaderīgu ar iekšējo tirgu un prettiesīgu un noteikts pienākums to atgūt — Iepriekšēji nodokļu lēmumi (*tax rulings*) — Selektīvas nodokļu priekšrocības — Nesaistītu pušu darījuma princips, 2020. gada 15. jūlija spriedumi. Skatīt:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=228621&doclang=lv>.

¹²⁷ *Statement by Executive Vice-President Margrethe Vestager on the Commission's decision to appeal the General Court's judgment on the Apple tax State aid case in Ireland*, Komisijas 2020. gada 25. septembra paziņojums. Skatīt:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/STATEMENT_20_1746.

¹²⁸ Komisijas paziņojums par sadarbību konkurences iestāžu tīklā, (OV C 101, 27.4.2004., 43.–53. lpp., un OV C 374, 13.10.2016., 10. lpp.). Skatīt:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52004XC0427%2802%29>.

Komisija 2020. gadā uzraudzīja dalībvalstu centienus iekļaut EKT+ direktīvu valstu tiesību aktos līdz 2021. gada 4. februārim un palīdzēja tām¹²⁹. Direktīva nodrošinās, ka, piemērojot ES pretmonopola tiesību normas, valsts konkurences iestāžu rīcībā ir efektīvi izpildes rīki un resursi, kas ir nepieciešami, lai atklātu un sodītu uzņēmumus, kuri pārkāpj LESD 101. un 102. pantu. Tā arī nodrošinās minētajām iestādēm iespēju pieņemt lēmumus pilnīgi neatkarīgi, pamatojoties uz faktiem un tiesību normām.

7.2. Jauna politikas iniciatīva Komisijas instrumentu klāsta uzlabošanai pasaules kontekstā

Eiropas ekonomika ir atvērta, un to vieno ciešas saites ar pārējo pasauli. Lai tā arī turpmāk būtu spēka avots, ES ir nepieciešami piemēroti instrumenti, lai nodrošinātu godīgu darījumdarbības vidi vienotajā tirgū. Uz dalībvalstu piešķirtajām subsīdijām vienmēr ir attiekušies stingri ES valsts atbalsta noteikumi. Tomēr šķiet, ka subsīdijas, ko ārpussavienības valstis piešķir uzņēmumiem, kuri veic darbību Eiropas Savienībā, arvien vairāk kropļojoši ietekmē iekšējo tirgu, taču ES valsts atbalsta kontroles noteikumi uz tām neattiecas.

Lai sāktu apspriešanu par jauniem instrumentiem šo normatīvo nepilnību novēršanai, Komisija 2020. gada jūnijā pieņēma [Balto grāmatu par ārvalstu subsīdijām](#)¹³⁰. 2020. gadā notika aptveroša apspriešanās ar ieinteresētajām personām. Komisija 2021. gadā publicēs tiesību akta priekšlikumu par vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšanu attiecībā uz ārvalstu subsīdijām.

Baltā grāmata par vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšanu attiecībā uz ārvalstu subsīdijām

Baltajā grāmatā ir noteiktas vairākas papildu iespējas, lai novērstu pašreizējās normatīvās nepilnības.

1. modulis ierosināts izveidot vispārīgu tirgus novērošanas instrumentu, kas būtu piemērojams visām iespējamajām tirgus situācijām, kad ārvalstu subsīdijas var izraisīt vienotā tirgus darbības kropļojumus. Ierosinātā uzraudzības iestāde varēs rīkoties, ja tās rīcībā būs norādes vai informācija, ka Eiropas Savienībā kāds uzņēmums saņem ārvalsts subsīdiju, un piemērot pasākumus, kas novērš domājamās kropļojumus, piemēram, paredzot korektīvus maksājumus un strukturālus vai ar rīcības modeli saistītus līdzekļus. Tā varētu arī ņemt vērā, ka subsidētajai darbībai vai investīcijai ir pozitīva ietekme, kas atsvēr kropļojumus, un neturpināt izmeklēšanu ("ES interešu kritērijs").

2. modulis nodrošinātu, ka ārvalstu subsīdijas to saņēmējiem nerada negodīgas priekšrocības, iegādājoties ES uzņēmumus (vai to daļas). Uzņēmumiem, kas saņem finanšu atbalstu no kādas ārpussavienības valsts, par nolūku iegādāties ES uzņēmumu būs jāpaziņo kompetentajai uzraudzības iestādei, ja būs pārsniegta noteikta robežvērtība. Tā var vai nu apstiprināt paziņotāja apņemšanos novērst attiecīgos kropļojumus, vai arī uzlikt iegādes procesam veto.

3. modulis. Baltajā grāmatā ir paredzēts mehānisms, saskaņā ar kuru pretendenti publiskā iepirkuma procedūrās jāpaziņo par finanšu iemaksām, kas saņemtas no ārpussavienības valstīm. Kompetentās iestādes tad izvērtēs, vai runa ir par ārvalsts subsīdiju un vai tā ir radījusi publiskā iepirkuma līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas kropļojumus. Tādā gadījumā pretendentu izslēgtu no iepirkuma procedūras.

¹²⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1 (2018. gada 11. decembris) par apstākļu nodrošināšanu nolūkā dot dalībvalstu konkurences iestādēm iespēju efektīvāk izpildīt konkurences noteikumus un par iekšējā tirgus pienācīgas darbības nodrošināšanu (OV L 11, 14.1.2019., 3.–33. lpp.).

¹³⁰ Baltā grāmata par vienlīdzīgu konkurences apstākļu nodrošināšanu attiecībā uz ārvalstu subsīdijām, COM(2020) 253 final, 17.6.2020.

7.3. Daudzpusēja un divpusēja sadarbība visā pasaulē

Komisija joprojām aktīvi piedalījās starptautiskajā sadarbībā¹³¹ konkurences jomā gan daudzpusējā, gan divpusējā līmenī neatkarīgi no pandēmijas radītajiem ierobežojumiem.

ES ir stingri pārliecināta par spēku un vērtību, ko nodrošina sadarbība un arī starptautisko organizāciju, piemēram, Pasaules Tirdzniecības Organizācijas (PTO) un citu daudzpusēju organizāciju, reformas, lai tās būtu pielāgotas mūsdienu pasaulei. Subsīdiiju noteikumu reforma ir viena no ES galvenajām prioritātēm attiecībā uz PTO tirdzniecības noteikumu modernizāciju. Tādēļ ES, ASV un Japāna 2020. gada janvārī kopīgā paziņojumā vienojās stiprināt pastāvošos noteikumus par rūpniecības subsīdijām¹³². Komisija 2020. gadā turpināja aktīvi iesaistīties ar konkurenci saistītos starptautiskos forumos, piemēram, ESAO Konkurences komitejā, Starptautiskajā konkurences tīklā (ICN), Pasaules Bankā un Apvienoto Nāciju Organizācijas Tirdzniecības un attīstības konferencē (UNCTAD).

2020. gadā bija spēkā Izstāšanās līgums starp Eiropas Savienību un Apvienoto Karalisti¹³³, tostarp tiesību normas par valsts atbalstu un konkurences gadījumiem. Komisija izdeva norādījumus par izstāšanās līguma piemērošanu ar konkurenci saistītos jautājumos¹³⁴. 2020. gada decembrī tika noslēgtas sarunas par ES un Apvienotās Karalistes Tirdzniecības un sadarbības nolīgumu¹³⁵. Nolīgums tiek provizoriski piemērots no 2021. gada 1. janvāra. Tajā ir ietvertas izsmeltošas nodaļas par konkurenci un subsīdijām, nodrošinot, ka pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES netiek kropļota konkurence starp ES un Apvienoto Karalisti.

ES un Ķīna 2020. gada decembrī principā pabeidza sarunas par visaptverošu investīciju nolīgumu (VIN)¹³⁶. Ķīna apņēmas nodrošināt ES investoriem lielāku piekļuvi tirgum, tostarp atvērt dažus jaunus nozīmīgus tirgus. Ķīna arī uzņēmas saistības nodrošināt taisnīgu attieksmi pret ES uzņēmumiem, lai tiem būtu labāki konkurences apstākļi Ķīnā, arī tādās jomās kā valsts uzņēmumi, subsīdiiju pārredzamība un noteikumi pret tehnoloģiju piespiedu nodošanu.

Īstenojot sarunas par brīvās tirdzniecības nolīgumiem (BTN), Komisija mēģina tajos iekļaut izsmeltošas nodaļas par konkurences politiku un valsts atbalsta kontroli. Komisija 2020. gadā turpināja sarunas par BTN ar Austrāliju, Azerbaidžānu, Čīli, Indonēziju, Jaunzēlandi un Uzbekistānu.

Komisija 2020. gadā turpināja tehnisko sadarbību konkurences politikas un izpildes nodrošināšanas jomā ar ES galvenajiem tirdzniecības partneriem. Komisija arī turpināja

¹³¹ Skatīt pilnvarojuma vēstuli https://ec.europa.eu/commission/commissioners/sites/comm-cwt2019/files/commissioner_mission_letters/mission-letter-margrethe-vestager_2019_en.pdf.

¹³² Japānas, Amerikas Savienoto Valstu un Eiropas Savienības tirdzniecības ministru trīspusējās sanāksmes kopīgais paziņojums, 2020. gada 14. janvāris. Skatīt: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/january/tradoc_158567.pdf

¹³³ Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp.).

¹³⁴ Notice to Stakeholders – Withdrawal of the United Kingdom and EU rules in the field of competition, Komisijas 2020. gada 2. decembra paziņojums. Skatīt: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/brexit_files/info_site-eu-competition-law_en_0.pdf.

¹³⁵ Tirdzniecības un sadarbības nolīgums starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu, no vienas puses, un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti, no otras puses (OV L 444, 31.12.2020., 14.–1462. lpp.). Skatīt: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2020.444.01.0014.01.LAV.

¹³⁶ EU-China Comprehensive Agreement on Investment – Agreement in Principle, 30.12.2020. Skatīt: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/december/tradoc_159242.pdf.

palīdzēt ES kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm izpildīt nepieciešamās prasības konkurences jomā, lai nākotnē pievienotos ES.

7.4. Regulāra un konstruktīva dialoga uzturēšana starp iestādēm

Eiropas Parlaments, Padome, Ekonomikas un sociālo lietu komiteja un Reģionu komiteja ar savām īpašajām funkcijām attiecībā uz Eiropas iedzīvotājiem un ieinteresētajām personām ir nozīmīgi konkurences politikas dialoga partneri. Neatkarīgi no pandēmijas šis dialogs veiksmīgi turpinājās 2020. gadā, izmantojot mūsdienu saziņas līdzekļus.

2020. gada septembrī, reaģējot uz Parlamenta 2020. gada 18. jūnija rezolūciju par Komisijas 2018. gada ziņojumu par konkurences politiku (referente *Stéphanie Yon-Courtin (Renew/FR)*), Komisija citstarp uzsvēra Baltās grāmatas par ārvalstu subsīdijām pieņemšanu, pārdomas par apvienošanās lietu nodošanas sistēmas plašāku izmantošanu, lai ietvertu darījumus, uz kuriem pašlaik neattiecas ES jurisdikcija, un visaptverošas politikas līmeņa atbildes nepieciešamību attiecībā uz digitālajām platformām, turpinot stingru kompetences noteikumu izpildes nodrošināšanu, tostarp iespējamo digitālo platformu *ex ante* regulējumu. 2020. gadā priekšsēdētājas izpildvietniece Margrēte Vestagere vairākas reizes apmeklēja citas iestādes, tostarp Parlamentu, Padomi un Ekonomikas un sociālo lietu komiteju.